

Nasjonalmuseet

Årsmelding for Nasjonalmuseet 2024

Innhold

Hilsen fra styreleder	4
Direktørens forord	5
Utstillinger i 2024	6
Besøkstall	7
Styrets årsberetning for Nasjonalmuseet 2024	8
Innledning	8
Et overblikk på året	8
Styrets arbeid	9
Personale og arbeidsmiljø	9
Forsking og utvikling	10
Arbeid med bærekraft og klima	11
Aktsomhetsvurderinger	12
Usikkerhetsfaktorer og risiko	12
Økonomiske forhold	12
Disponering av årets resultat	13
Andre forhold	13
Utstillinger	14
Faste utstillinger	15
Skiftende utstillinger som åpnet i 2024	16
Utstillinger på turné	22
Formidling	23
Arrangementer og aktiviteter	23
Digital formidling	28
Presse	30
Kunstervervelser	32
Et utvalg kunstervervelser i 2024	34
Bibliotek og dokumentasjonsarkiv	38
Samlingsforvaltning	39
Utlån av kunst	41
Service og forretningsdrift	43
Samarbeidspartnere	44
Årsregnskap	47
Vedlegg	54
Redegjørelse om aktsomhetsvurdering etter åpenhetsloven 2024	54

Hilsen fra styreleder

I året som har gått har Nasjonalmuseet befestet posisjonen som en ledende kulturinstitusjon, i Oslo, i Norge, og internasjonalt. Aktivitetsnivået i museet er svært høyt, og organisasjonen fortsetter å imponere med et ambisiøst utstillings- og formidlingsprogram.

Nasjonalmuseet har et stort samfunnsansvar som forvalter og formidler av Norges største samling av kunst, arkitektur, kunsthåndverk og design, samt inneholder av et spektakulært, nytt museumsbygg, og som mottaker av store bidrag fra statsbudsjettet. Dette ansvaret er styret og organisasjonen seg svært bevisst, og vi jobber stadig med å tilpasse driften til publikums og kunstens beste.

Jeg er veldig stolt av det Nasjonalmuseet har fått til i 2024. Styret ønsker å takke alle museets ansatte og samarbeidspartnere for fantastisk innsats i året som har gått. I 2025 vil alle de dyktige ansatte i museet jobbe aktivt for å styrke Nasjonalmuseet som destinasjon og befeste sin posisjon som hele Norges museum.

Riktig godt kunstår!

Maria Moræus Hanssen
Styreleder

Foto: Nasjonalmuseet / Ina Wesenberg

Direktørens forord

2024 ble et fantastisk år for Nasjonalmuseet. Vi kunne igjen fylle hele Lyshallen med strålende utstillinger. Vi satte publikumsrekord i sommermånedene og tok imot hele 946 000 besøkende i 2024. Vi åpnet ni skiftende utstillinger, holdt 277 arrangementer og 3 366 omvisninger.

I sommermånedene hadde vi 23 prosent økning av besøkende sammenlignet med 2023. Det er gledelig å se at turistene velger å ta turen til oss i Nasjonalmuseet når de besøker Oslo. Hele 46 prosent av museets besøkende bor ikke i Norge.

Nasjonalmuseet har ambisjon om å være hele Norges museum, og nå har én av fire nordmenn besøkt oss. I 2025 vil vi fortsette arbeidet med å styrke Nasjonalmuseet som en destinasjon i Oslo og Norge. Vi har stor tro på at sommerens program vil trekke både norske og internasjonale turister til oss og Oslo.

24 prosent av våre besøkende i 2024 var under 25 år – en økning fra 16 prosent i 2023. De unge er ofte vanskeligere å nå, og vi er glade for at stadig flere av dem oppdager Nasjonalmuseet. Det jobbes strategisk og godt over tid for å sikre at vi har et godt formidlingsprogram til de unge og at vi når ut i målgruppens valgte kanaler. Kanskje vi kan være en etterlengtet pause fra smarttelefonenes mas og press?

Når vi løfter blikket er det jo dette vi jobber for: At Nasjonalmuseet skal være en møteplass for gode opplevelser og samhold mellom mennesker, som igjen bidrar til et sterkere og bedre samfunn.

I tillegg til stor aktivitet for publikum har organisasjonen fortsatt arbeidet med å tilpasse oss tilværelsen i det nye Nasjonalmuseet. Et fortsatt ganske nytt bygg og mange flere ansatte de siste årene krever læring, tilpasning, og nye prosesser og rutiner. Alt for å sikre at vi er en god arbeidsplass for våre ansatte og et godt sted å besøke for våre publikummere.

2025 ligger an til å bli et enestående nytt kunstår. Velkommen!

Ingrid Røynesdal
Direktør

Foto: Nasjonalmuseet / Ina Wesenberg

Utstillinger i 2024

I Nasjonalmuseet på Brynjulf Bulls plass

«Dristige drømmer» 13. mai 2022–15. august 2024	«Kandinskij. Inn i det ukjente» 3. mai–18. august 2024
Samlingspresentasjonen Fast utstilling	«Mark Rothko. Malerier på papir» 16. mai–22. september 2024
Søylerommet Fast utstilling	«Veldig ulike tendenser. Et utvalg nye verk fra samlingen» 31. mai–25. august 2024
«Harriet Backer. Hvert atom er farge» 30. september 2023–14. januar 2024	«Hun blir Anna-Eva Bergman» 14. juni–24. november 2024
«Hånd og maskin. Arkitektoniske tegninger» 17. november 2023–31. mars 2024	«Else Hagen. Mellom mennesker» 11. oktober 2024–26. januar 2025
«Drager og laft» 2. februar–21. april 2024	«Å samle på døgnfluer. Inn i motearkivet» 19. oktober 2024–23. mars 2025
«Britta Marakatt-Labba. Sylkvasse sting» 15. mars–25. august 2024	«Hinsides kroppen. Fire nordiske moteeksperimenter» 9. november 2024–23. mars 2025

På turné

«Else Hagen. Mellom mennesker» 11. januar–14. april 2024: Stavanger kunstmuseum 25. mai–1. september 2024: Trondheim kunstmuseum
«Harriet Backer. Hvert atom er farge» 22. februar–18. august 2024: Nationalmuseum, Stockholm 24. september 2024–12. januar 2025: Musée d’Orsay, Paris
«Skakke folkedrakter» 21. juni–22. september 2024: Stiklestad Nasjonale Kultursenter 11. oktober–8. desember 2024: Bymuseet Bodø – Nordlandsmuseet
«Britta Marakatt-Labba. Sylkvasse sting» 23. oktober 2024–16. mars 2025: Kin museum för samtidskonst, Kiruna

Besøkstall

Visningssteder	2023	2024
Totalt	1 255 481	962 495
Nasjonalmuseet – Arkitektur ¹	195	4 204
Landsdekkende program ²	8 094	10 510
Villa Stenersen ³	1 192	1 781
Nasjonalmuseet på Brynjulf Bulls plass	1 246 000	946 000

¹ Nasjonalmuseet – Arkitektur var i all hovedsak stengt i 2023 og 2024 på grunn av nødvendige rehabiliteringsarbeider. Tallet for 2024 gjelder omvisningsseriene «Byvandring» og «Lyden av Oslo», som tok utgangspunkt i bygningen.

² 2023: Skoleutstillinger: 2 850, «Skakke folkedrakter»: 5 244.
2024: Skoleutstillinger: 6 079, «Skakke folkedrakter»: 8 100. Ytterligere 3 669 besøkende til «Skakke folkedrakter» er rapportert inn av Bymuseet i Bodø.

³ Villa Stenersen var stengt store deler av 2023 på grunn av renovasjonsarbeider, og hadde åpent kun enkelte dager når dette var mulig. I 2024 var Villa Stenersen åpen for omvisninger fra 12. mai til 27. oktober.

Styrets årsberetning for Nasjonalmuseet 2024

Innledning

Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design ble etablert som stiftelse 1. juli 2003.

Stiftelsen utvikler, forvalter, forsker på, tilgjengeliggjør og formidler Norges største samling av kunst, arkitektur og design. Stiftelsen driver museumsvirksomhet i Oslo, sender utstillinger på turné, låner ut kunst til museer og gallerier i inn- og utland, og spiller en aktiv rolle i kunst- og museumssektoren.

Utstillingsarena i Oslo i 2024 var Nasjonal-museet på Brynjulf Bulls plass 3. Museet drifter også Nasjonalmuseet – Arkitektur på Bankplassen 3, Villa Stenersen i Tuengen allé 10 c, og Stasjonsmesterboligen på Brynjulf Bulls plass 2.

Nasjonalmuseet på Brynjulf Bulls plass 3 er arbeidsted for de fleste av museets ansatte. Museet disponerer også flere faste og midlertidige magasiner for oppbevaring av kunst.

Et overblikk på året

I 2024 besøkte 946 000 personer Nasjonal-museet, og av disse kjøpte 666 922 billett til utstillingene. Antall medlemmer gjennom året lå i snitt på ca. 28 700.

Elleve skiftende utstillinger ble vist i Nasjonal-museet, i tillegg til forestillingen «Brudeferd i Hardanger. Nasjonalballetten i Nasjonalmuseet». For første gang siden åpningssommeren i 2022 var hele Lyshallen på toppen av museet fylt med utstillinger i sommermånedene, noe som førte til en økning av besøkende på 23 prosent i juni, juli og august sammenliknet med 2023.

Utstillingen «Skakke folkedrakter» og fem skoleutstillinger fortsatte sin turne rundt i

landet. «Else Hagen. Mellom mennesker» ble vist i Stavanger og Trondheim før den kom til Nasjonalmuseet, «Harriet Backer. Hvert atom er farge» ble vist i Stockholm og Paris, mens «Britta Marakatt-Labba. Sylkvasse sting» ble vist i Kiruna. Ett rom i samlingspresentasjonen fikk nytt tema med nye verk, og i Sølerommet, der verk fra The Fredriksen Family Art Collection vises, åpnet den tredje utstillingen.

Museet holdt 3 366 omvisninger og 277 arrangementer i egen regi, i tillegg til 104 utleiearrangementer og åtte arrangementer i samarbeid med eksterne partnere. Blant utleiearrangementene var Spekterkonferansen. Blant arrangementene i egen regi var «Senfredag», gratiskvelder med kunst og musikk for dem under 25 år. «Senfredag» er en del av museets arbeid for å tiltrekke seg flere unge besøkende, som har lyktes: I 2024 var 24 prosent av museets besøkende under 25 år, mot 16 prosent i 2023.

I Villa Stenersen ble det holdt 116 omvisninger fra mai til oktober. Nasjonalmuseet – Arkitektur måtte holdes stengt hele året på grunn av nødvendig rehabiliteringsarbeid. Et prosjekt for gjenåpning og videre bruk ble startet opp.

Under European Museum of the Year Awards fikk Nasjonalmuseet hederlig omtale for utfordring av kanon og tverrfaglig tilnærming til formidling og kuratering. Kunstnerkollektivet Mycket vant den internasjonale prisen The W Award 2024 for forskning på kjønn og arkitektur for sitt verk Heaven, som ble laget spesielt for Nasjonal-museets utstilling «Inn i fellesskapet» i 2022. Nasjonalmuseet ble også nominert som «årets publikumsutvikler» av Norsk publikumsutvikling, og til Nordisk lyspris for belysningen i og utenfor museumsbygget.

Nasjonalmuseet inngikk i 2024 et samarbeid med Lise M. Stolt-Nielsen om å bringe performancekunst i toppklasse til museet, og et samarbeid med Stiftelsen Scheibler om støtte til arbeid med design, mote og kunsthåndverk.

Nasjonalmuseet har i 2024 gjennomført flere større administrative og organisasjonsmessige prosesser, for å tilpasse organisasjonen til et nytt museumsbygg i full drift. Utstillingsstrategi og -policy ble ferdigstilt. Organisasjonskartet ble justert og to nye avdelinger, for Kommunikasjon og for Prosjekt og utvikling, ble etablert, og avdelingsdirektører ansatt. Ny avdelingsdirektør for Forretning og marked begynte også i 2024.

Styrets arbeid

Styret avholdt ni ordinære møter og ett ekstraordinært møte i 2024. Styrets arbeid i løpet av året har vært meget variert og har omhandlet alt fra oppstart av strategiarbeid, til oppfølging av viktige samarbeidspartnere, ansvarlig ressursforvaltning og bærekraftig drift.

Forsinkelsene i utbedringsarbeidet ved Nasjonalmuseet – Arkitektur har vært et tilbakevendende tema, også hvordan bygget kan brukes på en hensiktsmessig og bærekraftig måte når det gjenåpnes.

Styret i Nasjonalmuseet består av syv medlemmer. Tre medlemmer er oppnevnt av Kulturdepartementet: Maria Moræus Hanssen (styrets leder), Ellen Tveit Klingenberg (nestleder) og Jan Grue. Ett styremedlem er oppnevnt av Stiftelsen Kunstindustrimuseet: Axel Fredrick Meyer, og ett av Stiftelsen Arkitekturmuseet: Mari Hvattum. De ansattes representanter er Vibeke Waallann Hansen og Ann Kristin Sørli. Fra august og ut året stilte varamedlem Noora Marie Ollila for Jan Grue.

Personale og arbeidsmiljø

Ansettelsesforhold

Ved utgangen av 2024 hadde Nasjonal-museet 380 fast ansatte, 33 midlertidig ansatte (herunder 24 vikarer og en i praksisarbeid) og 40 tilkallingsvikarer, til sammen

453 ansatte. Omregnet til årsverk tilsvarer dette 346,5 faste årsverk, og 7,5 midlertidige årsverk (vikariater er holdt utenfor de midlertidige årsverkene).

304 ansatte var i 100 prosent stilling, mens 85 ansatte jobbet deltid. Dette inkluderer ikke vikarer og tilkallingsvikarer. På grunn av museets turnusarbeid er det hensiktsmessig med en viss andel deltidsarbeidende.

Per 31.12.2024 var 63,7 prosent av de deltidsansatte kvinner og 36,3 prosent menn, mens det blant midlertidige ansatte var 44,5 prosent kvinner og 55,5 prosent menn. Blant vikarer var 83,3 prosent kvinner og 16,6 prosent menn.

Fagorganisering

Nasjonalmuseet har tett samarbeid med de tre arbeidstakerorganisasjonene Forskerforbundet, Negotia og Norsk Tjenestemannslag. Arbeidsgiver har opptil to møter i måneden med de tillitsvalgte. Dette er viktige fora for å sikre arbeidet med likestilling og mot diskriminering i rekrutteringsprosessene og når det gjelder lønns- og arbeidsvilkår, forfremmelser, samt utviklings- og tilretteleggingsmuligheter.

Kjønnslikestilling

Kjønnsfordelingen blant Nasjonalmuseets ansatte er 61,1 prosent kvinner og 38,8 prosent menn. Ved årets slutt var det seks kvinner og tre menn i ledergruppen. I seksjonsleder-gruppen er det åtte kvinner og seks menn.

Lønnsgjennomsnittet uten ansatte i lederstillinger var 626 521 kroner, 627 467 kroner for kvinner og 624 845 kroner for menn. Lønnsgjennomsnittet for alle ansatte, medregnet ledere, var 650 394 kroner totalt, 647 581 kroner for kvinner og 655 243 kroner for menn.

Lønnsforskjellene mellom kvinner og menn har blitt mindre. Organisasjonen har et bevisst forhold til temaet, og jobber for utjevning av skjevheter på bakgrunn av kjønn og andre forhold som ikke skal skape lønnsforskjeller. Dette skjer i samarbeidet mellom ledelsen og de tillitsvalgte.

Prinsipper, prosedyrer og standarder for likestilling og mot diskriminering

Nasjonalmuseets likestillingsarbeid er forankret i strategier, personalpolitikk, og retningslinjer, blant annet museets etiske retningslinjer. Det er etablert retningslinjer for å hindre generell trakassering, konflikter, mobbing, og seksuell trakassering, med tilhørende varslingssystem. Arbeidet med å fremme likestilling og hindre diskriminering er ellers inkludert i den øvrige personalpolitikken.

Nasjonalmuseet arbeider aktivt, målrettet og planmessig med å fremme likestilling og mangfold, og for å hindre diskriminering. Arbeidet omfatter rekruttering, lønns- og arbeidsvilkår, forfremmelser, utviklingsmuligheter, tilrettelegging, samt muligheter for å kombinere arbeid og familieliv.

Nasjonalmuseet har gjort et større arbeid med revidering av rekrutteringsrutinen, der søkelyset har vært rettet mot mangfold.

Helse, miljø og sikkerhet (HMS)

Nasjonalmuseet kartlegger årlig det fysiske og psykososiale arbeidsmiljøet gjennom HMS-avvik, risikovurderinger og vern-erunder. På bakgrunn av resultatene fra kartlegginger, og med tett samarbeid med arbeidsmiljøutvalget og vernetjenesten, har museet utarbeidet nye HMS-mål i 2024. En handlingsplan for HMS som beskriver gjennom hvilke tiltak og aktiviteter målene kan oppnås, er tatt i bruk.

Opplæring i HMS for vernetjenesten ble utvidet med praktisk opplæring i tillegg til teori. Opplæringen inkluderer museets eget HMS-system og -rutiner, samt praktisk gjennomføring av risikovurdering og vern-erunder. HMS-revisjonen ble fornyet og utvidet, med tettere samarbeid mellom ledere og vernetjenesten.

Nasjonalmuseet bruker Avonova Helse som bedriftshelsetjeneste.

Sykefravær

Sykefraværet i 2024 var på 6,3 prosent, en nedgang på 0,1 prosentpoeng fra 2023. Denne reduksjonen kan indikere en stabilisering i sykefraværet. Antall ansatte ved

museet har økt, uten at det er ansatt flere ledere. Sykefraværet følges kontinuerlig opp med konkrete handlingsplaner og tiltak.

Museet tilbyr influensavaksine til alle ansatte, og helseundersøkelse for ansatte ved arbeid med særlig helserisiko. Museet tilbyr videre svangerskapsoppfølging for gravide ansatte, med støttesamtaler og veiledning med fysioterapeut ved behov.

Som et forebyggings tiltak markerer museet årlig Verdensdagen for psykisk helse, og holder HMS-dag med fokus på helse. I 2024 var temaer ergonomi og kvinnehelse.

Det var ni uttak av foreldrepermisjon i løpet av året, med et snitt på 26,4 uker.

Andre undersøkelser og kartlegginger

Nasjonalmuseet gjennomfører vanligvis medarbeiderundersøkelser hvert annet år. Siden innflyttingen til det nye Nasjonalmuseet har museet undersøkt arbeidsmiljøet hvert år. Nasjonalmuseet gjennomførte ny medarbeiderundersøkelse i 2024.

Nasjonalmuseet gjennomførte høsten 2022 en evaluering av organisasjonsmodellen som ble innført i 2018. Formålet med evalueringen var å sikre at Nasjonalmuseet er organisert hensiktsmessig for drift av et åpent museum. I 2023 ble enkelte tiltak gjennomført som et resultat av funnene i organisasjonsevalueringen, og nye tiltak og organiseringsprosjekter har blitt igangsatt i 2024.

Nasjonalmuseet har kartlagt bruken av midlertidig ansatte i 2024.

Forskning og utvikling

Forskning står sentralt i Nasjonalmuseets samfunnsoppdrag. Museet driver fri forskning, hovedsakelig innenfor fagfeltene kunsthistorie, konservering, kunstformidling og museologi. Utviklingsarbeidet utføres innen en rekke museumsfaglige områder, med digital samlingsforvaltning og nye formidlingspraksiser blant de prioriterte.

Det arbeides kontinuerlig med tilgjengelig-gjøring av samlingen, og videreutvikling av museets forskningsbibliotek og dokumentasjonsarkiv.

I samarbeid med Universitetsforlaget utgir Nasjonalmuseet det vitenskapelige, kunsthistoriske tidsskriftet Kunst og Kultur, som publiserer ny forskning innen temaer som billedkunst, kunsthåndverk, design og arkitektur. Nasjonalmuseet er ansvarlig for rekruttering av redaktør og er til enhver tid representert i redaksjonsrådet.

Nasjonalmuseet er akkreditert som forskningsorganisasjon av Norges forskningsråd. Museet har 13 fast ansatte med doktorgrad/ph.d. og har ansvar for fullfinansiering av seks pågående ph.d.-prosjekter innen konservering og kunsthistorie, i samarbeid med henholdsvis Universitetet i Oslo og Universitetet i Amsterdam. To av disse stipendene finansieres gjennom museets samarbeid-savtale med Fredriksen Family Art Company. Dette viktige samarbeidet vil omfatte totalt fire ph.d.-stipendiatstillinger, med den tredje ph.d.-utlysningen planlagt i 2025. I tillegg har en fast ansatt fra formidlingsavdelingen fått et treårig stipend fra Universitetet i Oslo for å fullføre en ph.d. i kunsthistorie.

Videre samarbeider museet om forskning-sprosjekter med blant andre Universitetet i Oslo, NTNU – Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, Københavns Universitet, Universitetet i Stavanger, Stavanger Kunstmuseum, Kode, Kulturhistorisk museum i Oslo, Snøhetta Architects, Universitetet i Göteborg, Cultural Heritage Agency of the Netherlands, Tate Research (UK) og Getty Foundation (USA).

Forskningsresultatene synliggjøres i museets utstillinger, kataloger, foredrag, samt i eksterne publikasjoner og konferansebidrag. I 2024 publiserte museets fagpersoner 17 vitenskapelige artikler og bokkapitler (fagfelle-vurderte), og ferdigstilte sin første fagfelle-vurderte open-access-publikasjon innen konservering. Denne inkluderte artikler og posterpresentasjoner fra konferansen «Bridging the Gap: Synergies Between Art History and Conservation» (utgitt av Archetype Publications). Totalt ble det også publisert syv fagbøker, samt 18 andre fagartikler og kapitler. I tillegg har museets ansatte deltatt aktivt med en rekke faglige foredrag, konferansepresentasjoner og panelsamtaler, både nasjonalt og internasjonalt.

I 2024 arrangerte museet to forskningskonferanser: en om egyptiske tekstiler fra det

første årtusen i Nasjonalmuseets samling, og konferansen «Transmitting the Intangible» i samarbeid med Deichman og Future Library. Museet spilte en nøkkelrolle i utarbeidelsen av søknaden, og er koordinator for den nasjonale organisasjonskomiteen, for ICOM-CC 2026. Dette er det internasjonale museumsforbundet ICOMs komité for konserverings triennalekonferanse, som holdes i Norge høsten 2026.

Nasjonalmuseet har i 2024 begynt arbeidet med å vurdere og evaluere museets forskning- og utviklingsarbeid i forbindelse med at ny virksomhetsstrategi for museet skal etableres i 2025.

Arbeid med bærekraft og klima

Nasjonalmuseet er Miljøfyrtårn-sertifisert, og rapporterte våren 2024 på fastsatte kriterier for CO₂-reduksjon innen avfallshåndtering, energibruk og transport for 2023. Resultatene viser at museets innsats gir konkrete effekter. For eksempel oppnådde museet en kildesorteringsgrad på like under 80 prosent. Videre viser målingene en reduksjon i museets klimaavtrykk fra direkte utslipp, blant annet gjennom redusert drivstofforbruk.

Arbeidet med å engasjere publikum i bærekraftstiltak har fortsatt i 2024. Det er videreført femfraksjoners kildesortering i alle publikumsområder, og verksteder for publikumsaktiviteter har spesifikke tiltak for kildesortering. I tillegg oppfyller alle arrangementer de samme Miljøfyrtårnkravene som resten av virksomheten. Museet har i år hatt et sterkt fokus på å styrke intern kompetanse knyttet til klimarelatert rapportering, og har gjennomført flere aktiviteter for å øke bevisstheten og innsikten på dette området.

I juli 2024 ble Nasjonalmuseet re-sertifisert som Miljøfyrtårn. Denne re-sertifiseringen innebærer at museet forplikter seg til å videreføre og rapportere om klimatil-tak i kommende treårsperiode, med økt fokus på virksomhetsstyring relatert til klimainnsats.

Som et ledd i å skape bærekraftige utstillinger gjennomførte museet i 2024 et samarbeidsprosjekt for å utvikle et måleverktøy for klimaavtrykk i utstillingsproduksjoner.

Verktøyet er integrert i tverrfaglige arbeidsprosesser i museet og gir bedre datagrunnlag for klimabaserte beslutninger. Dette bidrar også til økt kvalitet på virksomhetsrapportering, og styrker de strategiske prioriteringene knyttet til klimatiltak.

Nasjonalmuseet har i 2024 bidratt til en rapport utarbeidet i regi av Kulturdepartementet, som kartlegger kunst- og kultursektorens arbeid med klimaspørsmål. I tillegg har museet deltatt i flere møter i nettverket «Næring for klima», der målet er å bidra til at Oslo når sine klimamål.

Gjennom sitt virke skal Nasjonalmuseet sikre at bærekraft og miljø blir en naturlig del av virksomheten. Museet understreker at miljøspørsmål ikke skal brukes som kommersielle eller politiske virkemidler, men heller være knyttet til klart definerte mål og handlinger.

Stiftelsen er ikke involvert i aktiviteter som medfører forurensning av det ytre miljø.

Aktsomhetsvurderinger

Nasjonalmuseet følger lov om virksomhetens åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold (åpenhetsloven).

Vi arbeider aktivt, målrettet og planmessig med å fremme likestilling og mangfold, og for å hindre diskriminering.

Vi forventer det samme av våre leverandører og forretningspartnere som vi krever av oss selv: at alle ansatte og andre som berøres av virksomheten behandles med respekt og verdighet. Vi forventer at våre leverandører og forretningspartnere selv opptrer med seriøsitet og aktsomhet for å unngå skader og negative konsekvenser for mennesker.

I vår aktsomhetsprosess har vi kartlagt og vurdert risiko for egen virksomhet og vår leverandørkjede. Vi har gjennomgått leverandører av en vesentlig størrelse, og vurdert risikoen for brudd i vår leverandørkjede. Vi har ikke funnet indikasjoner på brudd på grunnleggende menneskerettigheter i dette arbeidet.

Vi arbeider aktivt med å stille krav om sosialt ansvar, herunder respekt for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige

arbeidsvilkår, i våre kontrakter med leverandører der dette er relevant. Dette gjør vi for eksempel gjennom å følge kravene i anskaffelsesforskriften, forskrift om lønns- og arbeidsvilkår, eller ved å stille krav til merkegodkjenning.

Vi har en relativt stor leverandørmasse. Denne har samtidig blitt mer oversiktlig som følge av det pågående arbeidet med leverandørgjennomgang. Vi kjenner våre store leverandører godt gjennom etablerte partnerskap og en god leverandørdialog ellers.

Nasjonalmuseets fullstendige redegjørelse om aktsomhetsvurdering etter åpenhetsloven for 2024, følger vedlagt denne beretningen.

Usikkerhetsfaktorer og risiko

De mest sentrale risikoene og største regnskapsmessige usikkerhetsfaktorene museet står overfor, er lavere inntekter som følge av reduserte offentlig tilskudd og fall i egeninntjeningen grunnet lavere besøkstall. Dette kan skje som følge av en ny pandemi, sikkerhetssituasjonen i verden rundt oss, utstillinger som ikke slår an hos publikum eller generelt dårligere økonomi i samfunnet.

Innen egeninntjening rettes hovedinnsatsen mot sponsorer og samarbeidspartnere, billettinntekter og medlemskap som følge av ambisiøse utstillinger, utleie, og egenproduserte varer.

Økonomiske forhold

Samlet egenkapital pr. 31.12.2024 utgjør 174,4 mill. kroner, en reduksjon på 4,9 mill. kroner fra 31.12.2023. Nedenfor vises en oversikt over utviklingen og resultatet av foretakets virksomhet og dets stilling:

- Grunnkapital pr. 31.12.2024 utgjør 1,0 mill. kroner.
- Bunden avsetning til innkjøp av kunst pr. 31.12.2024 utgjør 8,6 mill. kroner.
- Annen egenkapital pr. 31.12.2024 utgjør 164,8 mill. kroner.
- Driftsinntekter i 2024 utgjorde 1 058,9 mill. kroner mot 1 020,1 mill. kroner i 2023.

- Egeninntekter i 2024 utgjorde 110,5 mill. kroner mot 111,3 mill. kroner i 2023.
- Gaver og donasjoner i 2024 utgjorde 12,5 mill. kroner mot 26,7 mill. kroner i 2023.
- Driftskostnader i 2024 utgjorde 1 073,2 mill. kroner mot 1 022,3 mill. kroner i 2023, og driftsunderskuddet utgjorde 14,3 mill. kroner i 2024 mot 2,2 mill. kroner i 2023.
- Underskudd etter finansposter utgjorde 4,9 mill. kroner i 2024 mot et overskudd på 1,9 mill. kroner i 2023.
- Likviditeten i 2024 har vært tilfredsstillende. Bankinnskudd og konanter er pr. utgangen av 2024 på 241,1 mill. kroner.
- Det er i 2024 aktivert investeringer for til sammen 9,0 mill. kroner. 2,1 mill. kroner ligger som anlegg under utførelse.

Fortsatt drift er lagt til grunn ved avleggelse av regnskapet, og det bekreftes at grunnlaget for fortsatt drift er til stede.

Disponering av årets resultat

Styret foreslår at årets underskudd på 4 903 138 kroner overføres fra annen egenkapital.

Andre forhold

Det er ikke tegnet forsikring for styrets medlemmer eller daglig leder for deres mulige ansvar overfor foretaket og tredje-personer.

Vedlegg

Redegjørelse om aktsomhetsvurdering etter åpenhetsloven 2024.

Oslo, 24. februar 2025

Handwritten signatures of board members and representatives, with printed names and titles below them.

Maria Møræus Hanssen Leder	Jan Grue	Ellen Tveit Klingenberg Nestleder
Axel Frederick Meyer		Mari Hvattum
Vibeke Waallann Hansen Ansattes representant	Ingrid Røynesdal Direktør	Ann Kristin Sørli Ansattes representant

Utstillinger

Fra den nye utstillingen i rom 85. Foto: Nasjonalmuseet / Ina Wesenberg

Joseph Kosuths *L.W.'s Last Word* i Vrimleområdet.
Foto: Nasjonalmuseet / Ina Wesenberg

Faste utstillinger

Samlingspresentasjonen

Samlingspresentasjonen er Nasjonalmuseets faste utstilling av verk fra samlingen. Den består av om lag 6 500 verk, og vises i nær 90 rom. Presentasjonen er dynamisk, noe som betyr at det både skiftes ut enkeltverk kontinuerlig, og at hele enkeltrom får en helt ny utstilling med nye verk.

I 2024 ble omtrent 285 verk tatt ut av utstillingsrommene og erstattet av 225 nye. Det er mer enn dobbelt så mange utskifninger som året før. Utskifningene skyldes i hovedsak rotasjoner og utlån. Antall utlån fra samlingspresentasjonen er omtrent det samme som i fjor, men rotasjonene har økt. Dette skyldes at flere av verkene som har blitt vist siden åpningen av det nye museet i 2022, må byttes ut av bevaringshensyn.

Rom 85 fikk i 2024 nye verk og nytt tema, «Outsidere og magikere», med verk fra 1990-årene med fokus på identitet, kjønn og etnisitet. Publikum kan også oppleve verk fra samlingen utenfor utstillings-salene, i områder der det ikke kreves billett. Ett nytt verk er montert i Vrimleområdet i første etasje; Joseph Kosuths *L.W.'s Last Word*.

Søylerommet

Søylerommet er viet verk fra The Fredriksen Family Collection, en samling i kontinuerlig utvikling, med hovedvekt på kunstverk fra etterkrigstiden fram til i dag. Utstillingen i Søylerommet endres jevnlig, og i september åpnet den tredje utstillingen i rommet, kuratert av samlingsdirektør Stina Högvist.

Hovedverket er Yayoi Kusamas *Narcissus Garden* (1966–). I utstillingen får publikum også oppleve malerier fra Hurvin Anderson, Michael Armitage, Louise Giovanelli, Yukimasa Ida og Kerry James Marshall, som på ulikt vis utforsker tradisjonelle motiver fra kunsthistorien, som landskaper, hager, draperier, og blomster. Utstillingen har vært en publikumssuksess og ble anmeldt i Aftenposten, Morgenbladet og Kunstkritikk, og anbefalt i flere medier.

Fra Søylerommet.
Foto: Nasjonalmuseet / Ina Wesenberg

Skiftende utstillinger som åpnet i 2024

«Drager og laft»

«Drager og laft» viste hvordan bondehus og stavkirker ble brukt til å konstruere ideer om nasjonal arkitektur i Norge på 1800-tallet. Mange av disse idealene gjelder fortsatt. Ustillingen presenterte denne historien gjennom tegninger, fotografier, modeller og malerier. «Drager og laft», som bygger på ph.d.-en til Nasjonalmuseets kurator Bente Aas Solbakken, fikk ros av flere kritikere som et godt eksempel på hvordan forskning danner grunnlag for en god utstilling.

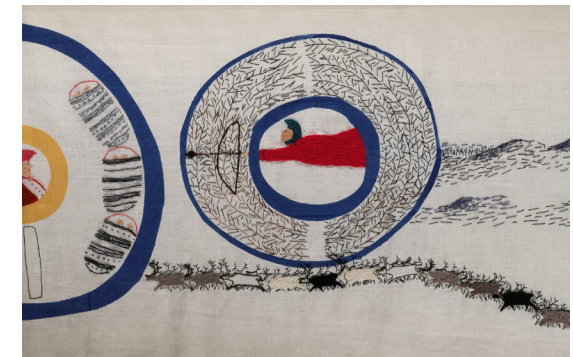
Fra «Drager og laft». Foto: Børre Høstland / Nasjonalmuseet

«Britta Marakatt-Labba. Sylkvasse sting»

Gjennom et halvt århundre har Britta Marakatt-Labba (f. 1951 i Idivuoma, Sápmi) vært en av Sápmis mest sentrale kunstnere. «Sylkvasse sting» er den hittil største utstillingen om hennes kunsterskap som er laget, og viste blant annet tekstil, grafikk, installasjoner og skulptur, fra starten av hennes virke og helt fram til et nytt verk, spesiallaget for utstillingen. Marakatt-Labba skildrer ofte samisk hverdag og historie, med budskap om å bevare naturressurser og samisk kultur. Utstillingen var en stor suksess blant både publikum og kritikere, og figurerte på en rekke «årets beste»-lister, blant annet i det internasjonale kunstmagasinet ARTnews.

Historja, et hovedverk i «Britta Marakatt-Labba. Sylkvasse sting», med utsnitt.
Foto: Nasjonalmuseet / Andreas Harvik

Fra «Kandinskij. Inn i det ukjente».
Foto: Nasjonalmuseet / Ina Wesenberg

«Kandinskij. Inn i det ukjente»

Denne utstillingen viste en mer ukjent side av Vasilij Kandinskij's kunsterskap, med verk fra hans tidlige karriere, hovedsakelig grafikk som ikke tidligere har vært vist i Norge. Utstillingen besto i stor grad av verk lånt av Centre Pompidou i Paris.

Fra «Mark Rothko. Malerier på papir». Foto: Nasjonalmuseet / Børre Høstland

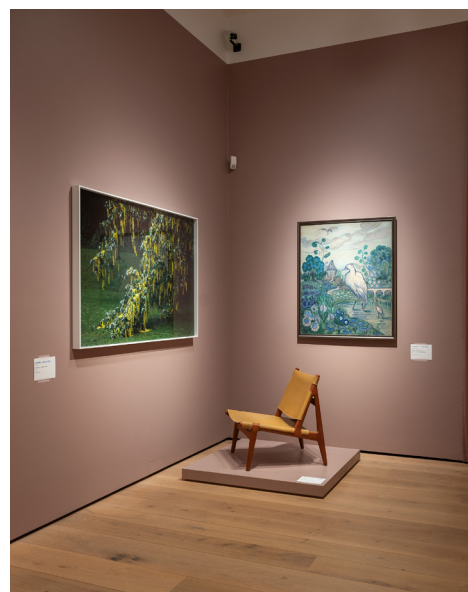
«Mark Rothko. Malerier på papir»

Mark Rothkos fargesterke og skimrende malerier revitaliserte den abstrakte kunsten og gjorde han til en av de viktigste kunstnerne i det forrige århundre. Med nærmere 80 arbeider var utstillingen i Nasjonalmuseet den første store presentasjonen av Rothko i Norden. Rothko ble mest kjent for sine ruvende, abstrakte malerier på store lerret. Mindre kjent er det at han også malte omtrent 1 000 verk på papir. Utstillingen tok for seg fire sentrale perioder hvor malerier på papir ble viktige for Rothkos kunstneriske utvikling og søken etter et eget språk. Utstillingen ble organisert i samarbeid med National Gallery of Art i Washington D.C., hvor den ble vist i 2023.

«Veldig ulike tendenser. Et utvalg nye verk fra samlingen»

Nasjonalmuseets samling vokser for hvert år. I denne utstillingen fikk publikum se noen av verkene som museet kjøpte eller fikk i gave i 2023. Utvalget viste blant annet foto, smykker, møbler, tegninger, malerier, installasjoner, arkitektur og videoverk.

Fra «Veldig ulike tendenser. Et utvalg nye verk fra samlingen». Foto: Nasjonalmuseet / Frode Larsen

Fra «Hun blir Anna-Eva Bergman». Foto: Nasjonalmuseet / Børre Høstland

«Hun blir Anna-Eva Bergman»

Anna-Eva Bergman levde store deler av livet i Frankrike, men i maleriene hennes sniker Norge og minnene om norske landskap seg inn. I denne utstillingen fikk publikum se verk som er inspirert av norske, men også franske landskap. Utstillingen rommet flere av hennes monumentale verk fra 1950 til 1975. «Hun blir Anna-Eva Bergman» var et samarbeid mellom Stiftelsen Hartung-Bergman i Antibes, Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris, og Nasjonalmuseet.

Fra «Else Hagen. Mellom mennesker». Foto: Nasjonalmuseet / Børre Høstland

«Else Hagen. Mellom mennesker»

Else Hagen gjorde seg sterkt gjeldende i Norge etter andre verdenskrig. I dag omtales hun gjerne som en av de første kvinnene i Norge som arbeidet med monumentalkunst i offentlige bygninger. Gjennom nærmere 70 verk tok utstillingen for seg hele Hagens kunstnerskap, med vekt på malerier fra 1940- og 50-årene, hennes grafiske produksjon og et utvalg av de senere materialarbeidene. På en moderne, abstrahert måte utfordret verkene tradisjonelle forestillinger om familieliv og kjønnsroller. Denne første store presentasjonen av Else Hagen var et samarbeid mellom Nasjonalmuseet, Stavanger kunstmuseum, Trondheim kunstmuseum og Kunstsilo, og ble nominert til Subjektprisen for «årets utstilling».

Fra «Å samle på døgnfluer. Inn i motearkivet». Foto: Nasjonalmuseet / Ina Wesenberg

«Å samle på døgnfluer. Inn i motearkivet»

I denne utstillingen behandles trykksaker som skisser, brev, fakturaer og invitasjoner som viktige objekter for å forstå motehistoriens kreative prosesser – og kanskje er de estetiske i seg selv. Seks ulike offentlige og private samlere deler sine efemerte materialer, som unike kataloger, invitasjoner, reklamer og illustrasjoner, fra 1700-tallet og fram til i dag. Utstillingen inneholder også et utvalg objekter og dokumenter fra det interne dokumentasjonsarkivet i Nasjonalmuseet. Mye av materialet har aldri før blitt vist. «Utställningen lyfter på ett övertygande vis fram det efemära som ett betydande kulturarv», skrev anmelderen i Sveriges største avis, Dagens Nyheter.

Fra «Hinsides kroppen. Fire nordiske moteeksperimenter». Foto: Nasjonalmuseet / Ina Wesenberg

«Hinsides kroppen. Fire nordiske moteeksperimenter»

I denne utstillingen, som ble vist i museets vrangleområde som også er tilgjengelig for dem som ikke har billett til museet, vises verk av fire unge moteskapere: Jennie Steen (Norge), Miriam Scheller (Tyskland), Ruusa Vuori (Finland) og Tilde Herold (Danmark). Gjennom ulike perspektiver, eksperimenterer verkene med motens essens – kroppen. Prosjektet er et samarbeid mellom Nasjonalmuseet og ALPHA – en nordisk plattform for nyetablerte mote-designere.

Utstillinger på turné

Nasjonalmuseets vandreutstilling «Skakke folkedrakter», som åpnet for første gang i 2023, presenterer arbeider av seks kunstnere som på ulike måter tematiserer identitet opp mot tradisjon og fornyelse. Den ble i 2024 vist på Stiklestad Nasjonale Kultursenter og Bymuseet i Bodø. Utstillingen fortsetter sin turné til Arendal, Bergen, Jaren, Interkulturelt museum i Oslo, og Alta fram til 2026.

Nasjonalmuseet sender mini-utstillinger og formidlingsopplegg til skoler over hele landet gjennom Den kulturelle skolesekken. I 2024 fikk 6 079 elever over hele landet oppleve «Se med hendene», «La- get i verden», «Filosofi for elever: Skakke folkedrakter» og «Lyden av Oslo». Seks nye skoleopplegg er utviklet i 2024. Disse tilbys gjennom Den kulturelle skolesekken fra 2025.

«Else Hagen. Mellom mennesker» ble vist i Stavanger kunstmuseum og Trondheim kunstmuseum før den kom til Nasjonalmuseet. I 2025 vises den i Kunstsilo i Kristiansand.

«Harriet Backer. Hvert atom er farge», som åpnet i Nasjonalmuseet i 2023, ble i 2024 vist ved Nationalmuseum i Stockholm og Musée d'Orsay i Paris. I Paris hadde utstillingen 422 000 besøkende, og presenterte med det en av norsk kunsthistories viktigste kunstnere for et stort internasjonalt publikum. Utstillingen, som er et samarbeid med Kode i Bergen, vises der i 2025.

Utstillingen med Britta Marakatt-Labba ble etter Nasjonalmuseet vist i Kin museum för samtidskonst i Kiruna, og reiser i 2025 videre til Moderna Museet i Stockholm.

Fra et formidlingsarrangement i «Skakke folkedrakter» ved Bymuseet i Bodø. Foto: Kjell Ove Storvik

Banner for Harriet Backer-utstillingen på fasaden av Musée d'Orsay. Foto: Nasjonalmuseet / Vilde Dalåsen

Formidling

Arrangementer og aktiviteter

Nasjonalmuseets arrangementer og aktiviteter for publikum er knyttet til samlingen og skiftende utstillinger, tilpasset mange ulike målgrupper og ulik grad av kunstinteresse og -kunnskap. Her følger noen av aktivitetene i 2024.

Skoletilbud

Nasjonalmuseet har flere opplegg for lærere, studenter, barnehagegrupper og skoleklasser. Noen er knyttet til kunstverk i samlingen, noen til skiftende utstillinger, og andre til kunstformer eller -teknikker.

Skoleoppleggene «Kunst, frihet og demokrati», «Mennesket i og gjennom kunsten» og «Nysgjerrig på eldre billedkunst» er knyttet til ulike deler av samlingspresentasjonen, og har vært godt besøkt av ungdomsskole- og videregåendeklasser.

Til utstillingen «Else Hagen. Mellom mennesker» ble det utviklet et eget formidlingsopplegg rettet mot de minste barna. Skoleopplegget for «Britta Marakatt-Labba. Sylkvasse sting» besto av omvisning og broderiverksted.

Med utgangspunkt i samlingspresentasjonen ble to nye formidlingsopplegg utviklet og igangsatt: «Samiske verk i samlingen» og «Kunstaktivisme». «Inn i arkitekturen» presenterer en aktivitets- og opplevelsesbasert utforskning av byggekunst.

I 2024 deltok 33 489 barnehagebarn, skoleelever og studenter på formidlingsopplegg i Nasjonalmuseet.

Verksteder

I verkstedene kan publikum utforske mange ulike kunstneriske teknikker og metoder: grafikk, tegning, tekstil, lyd, språk og performance. Noen verksteder er åpne for alle mens andre er spesialtilpasset ulike grupper, både knyttet til skiftende utstillinger og til samlingen. Noen verksteder ledes av museets ansatte, mens andre ledes av eksterne. Hver helg har vi verksteder tilpasset barnefamilier.

«Urskogen Silva» er et interaktivt formidlingsverksted for barn og barnefamilier, som ligger i museets underetasje. I dette opplegget får barnehager, skoleklasser, og voksne med barn en omvisning i utvalgte verk i samlingspresentasjonen, med fokus på skogen som tema og motiv gjennom tidene. Totalt besøkte 8 605 mennesker «Urskogen Silva» i 2024.

Fra Urskogen Silva. Foto: Nasjonalmuseet / Annar Bjørgli

Omvisninger

Gjennom museets faste åpne omvisningstilbud «Nysgjerrig på» har publikum fått introduksjoner til samlingspresentasjonen og til skiftende utstillinger. I «Kaffe og et kunstverk» har en av museets formidlere en samtale med publikum om et spesifikt verk, før turen går inn til det aktuelle kunstverket i utstillingene. Museet har omvisninger som er synstolket og på tegnspråk, i tillegg til et fast omvisningstilbud for mennesker med demens. Vi har også omvisninger for private grupper, som kan skreddersys.

Omvisning i samlingspresentasjonen. Foto: Nasjonalmuseet / Andreas Harvik

Konferanser og seminarer

Nasjonalmuseet arrangerte i løpet av året flere seminarer og konferanser. Noen var rettet mot fagmiljøer, mens andre hadde en bredere profil.

Todagersfestivalen «Kunsten og boka» ble arrangert for første gang i november. Her inviterte Nasjonalmuseets redaktør for kunstfaglige publikasjoner Kristian Wikborg Wiese og Audun Vinger, redaktør og kritiker, til samtaler om kunstbokens plass i dagens mediehverdag. Festivalen var utsolgt begge dager.

Seminalet «Konstruksjoner av norsk stil» utforsket temaer fra utstillingen «Drager og laft», med bidrag fra ansatte i Nasjonalmuseet og forskere fra flere universiteter og høyskoler.

Sammen med Future Library og RiddoDuottarMuseat organiserte Nasjonalmuseet symposiet «Overføring av det usynlige: Urbefolkningsspektiver på bevaring av minner og samtidskultur».

Nasjonalmuseet var vertskap for den 37. kongressen for den internasjonale papirhistoriske forening, med tema papirkonservering.

Nasjonalmuseets årlige formidlingsseminar hadde i 2024 temaet «tillit»: hvordan museene kan bygge tillit og hvilke faktorer som påvirker befolkningens tillit til museene.

Seksjon Konservering var hovedarrangør for seminaret «How to Study an Egyptian Textile Collection?», med temaet egyptiske tekstiler fra det første årtusenet etter Kristus.

Fra «Brudeferd i Hardanger.
Nasjonalballetten i
Nasjonalmuseet».
Foto: Nasjonalmuseet /
Ina Wesenberg

«Brudeferd i Hardanger. Nasjonalballetten i Nasjonalmuseet»

I 1853 ble det laget en ballettforestilling av den danske koreografen August Bournonville inspirert av Tidemand og Gudes verk *Brudeferd i Hardanger* (1848). I dette unike prosjektet gikk Nasjonalmuseet sammen med Nasjonalballetten og dansekompaniet FRIKAR om en forestilling hvor utdrag fra denne balletten ble vist, i samspill med en moderne nytolkning. Oppsetningen ble vist i fem utsolgte forestillinger i Lyshallen i mars.

Fra «Senfredag»
Foto: Nasjonalmuseet /
Ina Wesenberg

Fra «Kunst og vinyl».
Foto: Nasjonalmuseet /
Børre Høstland

Andre arrangementer

I 2024 hadde Nasjonalmuseet arrangementer for å markere at Sverre Fehn ville fylt 100 år, og furiefest for Aasta Hansteen som ville blitt 200.

Utstillingen med Britta-Marakatt Labba ble formidlet med blant annet filmvisning, slampoesi, kunstnersamtale og foredrag. Som del av Mark Rothko-utstillingen ble det avholdt boklansering med samtale. I forbindelse med Anna Eva Bergman-utstillingen ble det arrangert flere verksteder der man kunne lære å male med metall.

Nasjonalmuseet satser bredt på å nå unge voksne, og tilbyr blant annet verksteder rettet mot de unge, kunstklubben Plot og «Senfredag». «Senfredag» er et tilbud for dem mellom 18 og 25 år, med dj, konsert, kunst, verksted og kunstformidling. «Senfredag» ble arrangert tre ganger i 2024, og samlet rundt 800 unge voksne per gang.

Museets kunstfaglige eksperter deler sin kunnskap med publikum gjennom serien «Dypdykk» (presentasjoner av enkeltverk, kunstreninger eller teknikker), foredrag, og kunstnerintervjuer.

Nasjonalmuseet har hatt filmvisning i samarbeid med Film fra Sør, og en samtale om kunst og vinyl med visning av plateomslagskunst fra samlingen.

Fra Spekterkonferansen. Foto: Nasjonalmuseet / Frode Larsen

Utleiearrangementer

For å nå nye målgrupper og øke egeninntjeningen, tilbyr Nasjonal-museet lokaler til leie for eksterne arrangementer. I 2024 gjennom-førte vi over hundre slike. Besøk i utstillingene tilbys alltid som en del av opplevelsen.

I juni inviterte Kunst i offentlig rom til et åpent heldagsseminar i Nas-jonalmuseet for å presentere forslagene til nytt nasjonalt minnested for 22. juli i regjeringskvartalet. I november huset Nasjonalmuseet den årlige konferansen til arbeidsgiverforeningen Spekter. Utstill-ingsprogrammet gjorde at deler av Lyshallen var ledig på dette tid-spunktet, og kunne benyttes til arrangementet. Utstillingen med Anna-Eva Bergman ble en eksklusiv pauseaktivitet for deltakerne.

Digital formidling

Nasjonalmuseets digitale formidling foregår både i museet og på heldigitale plattformer. Digital formidling og kommunikasjon bidrar til å tilgjengeliggjøre Norges største samling av kunst, design og arkitektur for et bredt og mangfoldig publikum, og styrker kjenn-skapen og eierskapet til samlingen. Målet er å utvide besøks-opplevelsen.

Det digitale tilbudet i Nasjonalmuseet består av formidlingsinnhold og audiovisuelle løsninger i samlingsutstillingen og i enkelte skiftende utstillinger, samt app med audioguide.

Nasjonalmuseets app

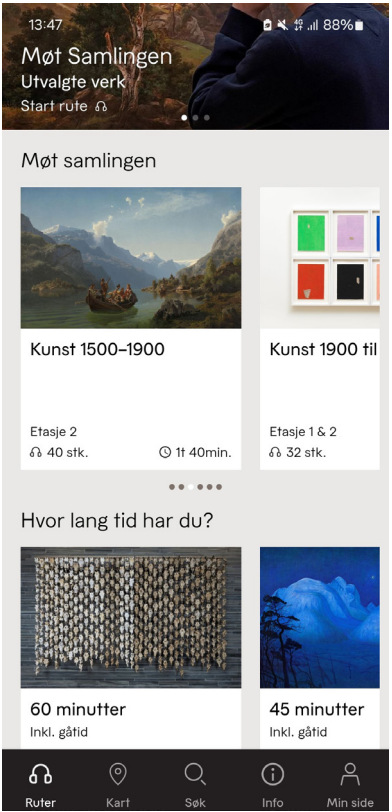
Appen er et gratistilbud til publikum som inneholder audioguide, kart og besøksinformasjon. Audio-guiden inneholder ruter gjennom samlingen med lydfortellinger på flere språk, og har også innhold tilpasset barn, og syns- og hørselshemmede. Audioguide på norsk og engelsk er også tilgjengelig i flere av de skiftende utstillingene.

Totalt ble 47 nye lydfortellinger publisert i 2024 på norsk og engelsk, og det ble i tillegg gjort flere over-settelser til andre språk. Antall strømminger økte med 15 prosent og endte på 363 000 for hele året. Ved utgangen av året hadde 176 200 publikummere lastet ned appen. Appen og audioguiden er utviklet med støtte fra Sparebankstiftelsen DNB.

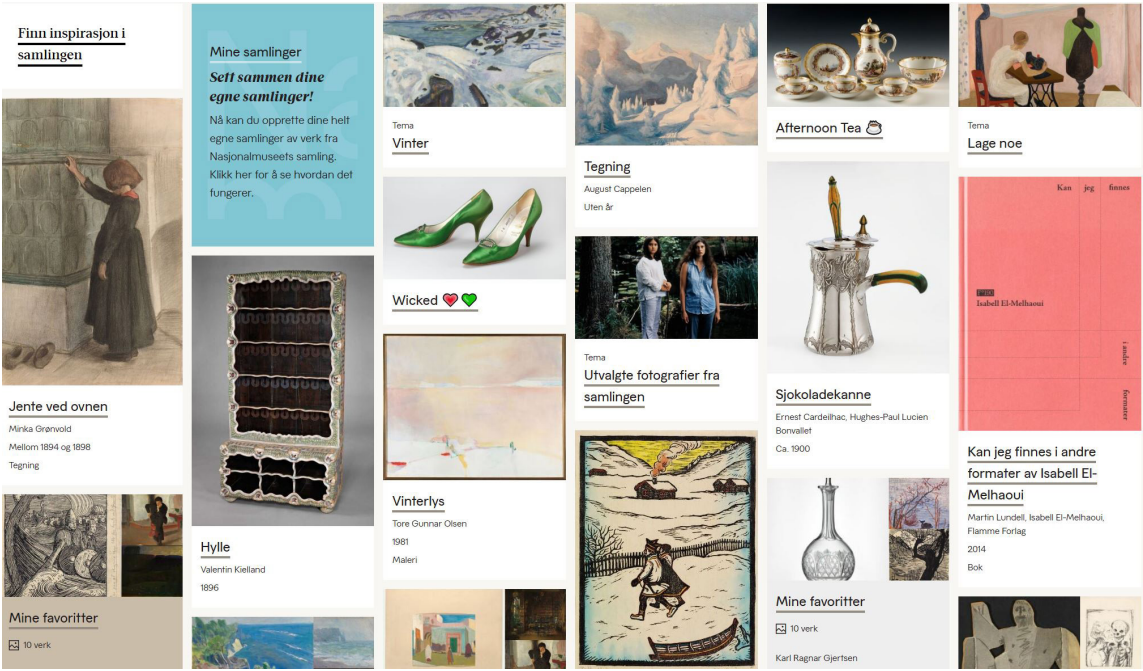
Samlingen på nett

Samlingen på nett er et av museets satsingsom-råder for å tilgjengeliggjøre samlingen for flest mulig. Det jobbes kontinuerlig med å øke antall publiserte verk og omfanget av formidlingsinnhold knyttet til samlingen på nett, samt med å videre-utvikle brukeropplevelsen.

Ved utgangen av 2024 var 55 000 verk og objekter publisert på nettstedet. Med 1 094 300 side-visninger på norsk og 571 000 på engelsk, økte antall sidevisninger i samlingen med 37 prosent fra året før. Publikum kan opprette bruker, sette sammen egne samlinger og dele sine favoritter i samlingen på nett.

Skjermdump fra Nasjonalmuseets app.

Skjermdump fra samlingen på nett.

I tillegg til dette ble det i 2024 lansert en prototype for «semantisk søk» i samlingen med mål om implementering i den digitale samlingen. Søket benytter kunstig intelligens til bildeanalyse og søk i vektordata for å finne relevante treff.

Nettside og sosiale medier

På nasjonalmuseet.no og i sosiale medier formidles innhold knyttet til verk og kunstnere i samlingen, og til utstillinger og arrangementer. Noen eksempler fra 2024 er et videoportrett av Britta Marakatt-Labba, videoomvisning fra Mark Rothko-utstillingen, og historien bak en Delphos-silkekjole fra 1920-tallet som engasjerte publikum i flere kanaler.

Siste halvår 2024 ble det iverksatt en ny satsing på TikTok for å nå ut til ungdommer og unge voksne med «ung til ung»-formidling. Satsingen har så langt gitt positive resultater, med stort engasjement for flere innlegg, særlig knyttet til «Senfredag».

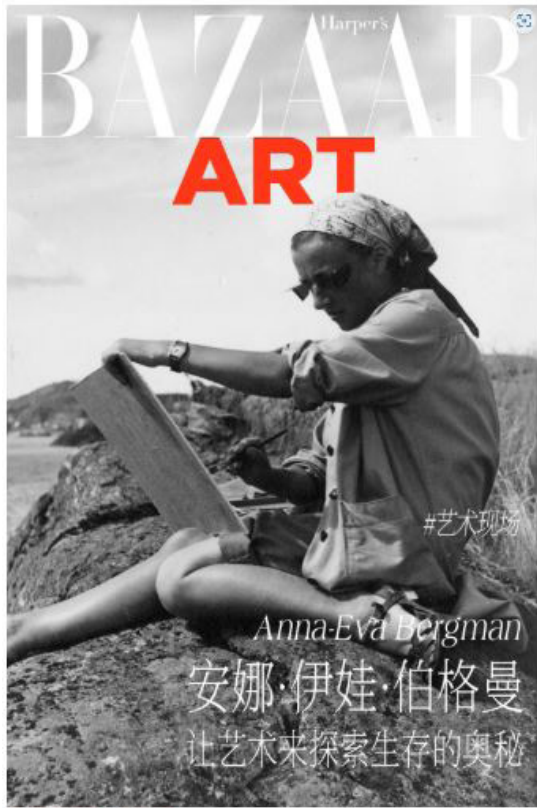
Nasjonalmuseet.no hadde i 2024 en økning i trafikken på 30 prosent, fra 2 042 645 økter i 2023 til 2 652 900 økter i 2024. På Instagram og Facebook hadde museet totalt 172 700 følgere på slutten av året, en økning på 15 prosent fra året før.

Presse

I 2024 hadde Nasjonalmuseet 2 539 omtaler i norske medier, og betydelig omtale i internasjonale medier. Her følger noen eksempler:

«Britta Marakatt-Labba. Sylkvasse sting» fikk mest medieomtale av utstillingene. Kunstneren var Lørdagsgjest i Dagsrevyen, og ble intervjuet i Klassekampen, Morgenbladet og det internasjonale kunstmagasinet Apollo. Utstillingen fikk strålende anmeldelser på NRK netttv, tv og radio, i Aftenposten, Klassekampen, Vårt Land, Dagsavisen, Morgenbladet og Kunstavisen, samt de svenske storavisene Dagens Nyheter og Svenska Dagbladet. Hovedverket *Historja* ble kalt «sommerens, årets og kanskje tiårets kunstopplevelse» i en artikkel i Morgenbladet. Utstillingen ble trukket fram blant årets beste av NRK, Klassekampen, Dagsavisen og Kunstavisen. Den ble også nevnt som en av «Positive hendelser fra Sápmi i 2024» på NRK Sápmi. Marakatt-Labba ble omtalt blant kunstnere som fikk den anerkjennelsen de fortjener i 2024 i det internasjonale kunstmagasinet ARTnews.

Kinesiske Harper's Bazar hadde en lengre artikkel om Anna-Eva Bergman i forbindelse med utstillingen i Nasjonalmuseet. «Hun blir Anna-Eva Bergman» fikk svært gode anmeldelser i Klassekampen, Dagsavisen, Morgenbladet, Kunstavisen og The New European (UK). Den ble anbefalt av Christies.com, Le Journal des Arts (Frankrike), de Volkskrant (Nederland), og Tribune des arts (Sveits). I tillegg ble en ny dokumentar om Bergman vist på NRK, der Nasjonalmuseets kurator og konservator medvirket.

Om Anna-Eva Bergmann i kinesiske Harper's Bazar.

Om Harriet Backer-utstillingen på Libération.fr.

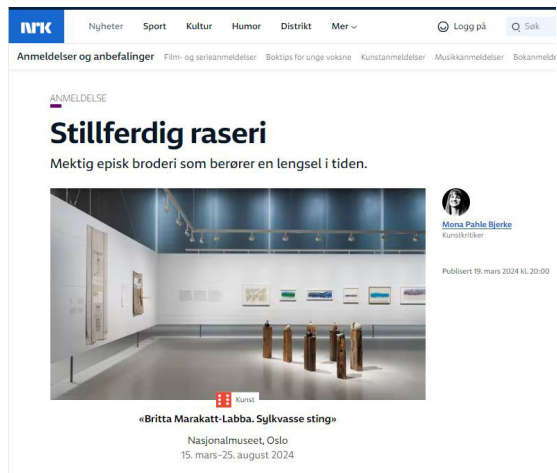
Rétrospective Harriet Backer en ses forts intérieurs

Article réservé aux abonnés

Entre foyers, paysages champêtres et églises, l'exposition «La musique des couleurs» au musée d'Orsay permet d'appréhender l'œuvre vibrante de la peintre norvégienne, pionnière discrète de la reconnaissance des femmes dans l'art.

«Intérieur bleu», un des premiers tableaux de la monographie à Orsay, semble donner le la de toute l'œuvre et de tout ce qui va suivre dans la petite dizaine de salles suivantes. (Barne Hestland)

NRKs anmeldelse av «Britta Marakatt-Labba. Sylkvasse sting»

Stavanger Aftenblads artikkel om ph.d.-prosjektet om Frida Hansen.

NRK Dagsrevyen om «Brudeferd i Hardanger. Nasjonalballetten i Nasjonalmuseet»

«Mark Rothko. Malerier på papir» fikk behørig omtale i norske så vel som internasjonale medier, deriblant en positiv anmeldelse i en av Tysklands største aviser Frankfurter Allgemeine Zeitung, terningkast seks fra NRKs anmelder (på nett, TV og radio), omtale over tolv sider i D2, og omtale i de internasjonale kunstmagasinene Artribune, Art-net og Sothebys.com.

Harriet Backer-utstillingen ble dekket av Frankrikes største (Le Figaro) og tredje største avis (Libération), svenske SVT.se, samt britiske The Times Literary Supplement, og det internasjonale kunstmagasinet Apollo.

«Else Hagen. Mellom mennesker» fikk gode anmeldelser på NRK (nett, radio og TV), og anmeldelser og/eller større oppslag i Aftenposten, Adresseavisen, Stavanger Aftenblad, Klassekampen, Morgenbladet, Dagsavisen, og Dag og Tid.

«Å samle på døgnfluer. Inn i motearkivet», som kun vises i Nasjonal-museet, fikk blant annet en positiv anmeldelse i Sveriges største avis Dagens Nyheter og to siders omtale i italienske Harpers Bazar, i tillegg til anmeldelser i Morgenbladet og Klassekampen.

«Drager og laft» fikk positive anmeldelser eller omtaler i Vårt Land, Klassekampen, Morgenbladet, D2, og Kapital, og ble utnevnt til en av årets største kunstopplevelser i Kunstkritikk.

Den nye utstillingen i Søylerommet, som blant annet rommer Yayoi Kusamas *Narcissus Garden*, ble anmeldt i Aftenposten og Morgenbladet, og anbefalt i Periskop, KK og Tara.

Nye ph.d.-prosjekter om Frida Hansen og Thomas Fearnley i samarbeid med Fredriksen Family Art Company fikk omtale over to sider i Stavanger Aftenblad og tretten sider i Kapital, og et intervju på Studio 2 på NRK P2.

NRK Dagsrevyen hadde reportasjer om Nasjonalmuseet i forbindelse med forestillingen «Brudeferd i Hardanger. Nasjonalballetten i Nasjonalmuseet», det at stadig flere unge besøker Nasjonalmuseet, og Theodor Kittelsens popularitet.

Flere av Nasjonalmuseets medarbeidere deltok i mediasaker i forbindelse med salget av Theodor Kittelsens *Kvitebjørn kong Valemon*, høstens store kunstsak i norsk media.

Kunstervervelser

I henhold til avtalen mellom Stiftelsen Nasjonalmuseet for kunst, Kulturdepartementet og stiftelsene Kunstindustrimuseet og Arkitekturmuseet, har museet drifts- og forvaltningsansvar for samlingene. Innsamlingsarbeid og ervervelser til samlingene er en viktig del av dette forvaltningsansvaret.

Utvikling av samlingen skjer innenfor kunst, arkitektur og design, med særlig vekt på det norske, men også med internasjonale referanser. Samlingen skal representere både fortiden og samtiden. En grunnleggende del av arbeidet er å undersøke samlingen og kartlegge skjevheter og underrepresentasjon. De seneste årene har

det blant annet vært arbeidet målrettet med å øke andelen kunst av både kvinnelige og samiske kunstnere i samlingen.

I 2024 ble det kjøpt inn verk for 13 521 139 kroner mot 9 943 965 kroner i 2023.

Museet er tildelt seks millioner kroner fra Sparebankstiftelsen DNB til innkjøp av norsk samtidskunst, fordelt over tre år, hvorav to millioner kroner ble brukt i 2024.

Fond til Nasjonalgalleriets forøkelse ga 375 000 kroner i støtte til innkjøp av eldre og moderne kunst, mens Oberstløytnant Danielsens fond for samtidskunst bidro med 436 267 kroner til innkjøp av samtidskunst. Avsatte gaveforsterkningsmidler på 814 872 kroner fra Kulturdepartementet ble også benyttet til innkjøp av samtidskunst.

Avgift betalt til Bildende Kunstneres Hjelpesfond i 2024 var på 213 590 kroner mot 184 851 kroner i 2023.

Det ble ervervet 764 verk i 2024, hvorav 492 verk ble gitt museet i gave. Av 764 registrerte nyervervelser er 548 av norske kunstnere, grupper eller firmaer.

Blant gavene som ble innlemmet i samlingen er en skissebok av Hans Gude med 20 blyanttegninger fra 1850-årene gitt av Cappelen Damm. Nasjonalmuseet har allerede en betydelig samling av Gudes tegninger, og dette tilskuddet vil ytterligere styrke representasjonen av en sentral skikkelse i norsk kunsthistorie. Museet har også mottatt 51 tegninger og annen dokumentasjon fra arkitekt Ola Steen, med blant annet prosjektene Nordens Hus på Færøyene og Trondheim kunstmuseum. Verkene representerer en tydelig variant av postmodernismen, og konkurranseforslaget til Aukrustsenteret gir mulighet for interessante sammenligninger med Sverre Fehns versjon.

Både kjøp og gaver til museet vurderes og vedtas av museets innkjøpskomité. Innkjøpskomitéen besto i 2024 av:

Faste medlemmer

Direktør: Ingrid Røynesdal

Direktør Samling: Stina Högvist

Rullerende medlemmer

Eldre og moderne kunst: Møyfrid Tveit / vara: Øystein Ustvedt

Moderne og samtidskunst: Andrea Kroksnes / vara: Randi Godø

Moderne og samtidskunst: Geir Haraldseth / vara: Eva Klerck Gange

Design: Hanne Eide / vara: Denise Hagströmer

Kunsthåndverk: Inger Helene Stemshaug / vara: Knut Astrup Bull

Arkitektur: Birgitte Sauge / vara: Victoria Bugge Øye

Formidling: Gudrun Eidsvik / vara: Ellen Lerberg

Konservering: Siv Gran

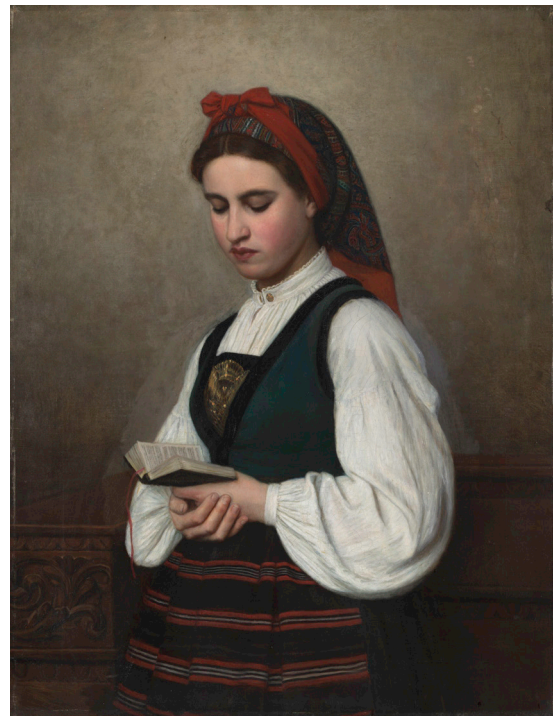
Registrarer: Ann-Kristin Bjørnvold og Vibeke E. Marstrand Sorø

Et utvalg av kunstervervelser i 2024

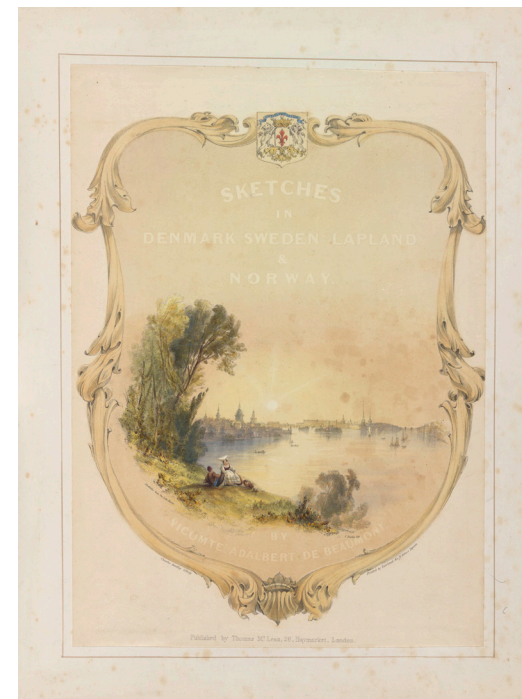
Leonard Rickhard, *Modellflybyggere om kvelden*, 2023.
Foto: Nasjonalmuseet / Annar Bjørgli.
© Rickhard, Leonard / BONO

Christiane Schreiber, *En norsk bondepige*, antakelig 1863.
Foto: Nasjonalmuseet / Børre Høstland

Jacob Adriaensz Backer, *Tronie av en mann med hendene på brystet*, ca. 1639.
Foto: Nasjonalmuseet / Børre Høstland

Charles Bentley, Adalbert de Beaumont, Thomas Fairland (antatt sikker), Thomas McLean, *Sketches in Denmark, Sweden, Lapland & Norway*, utgitt 1840.
Foto: Nasjonalmuseet / Ina Wesenberg

Michael Geertsen, *Utopia tur/retur 2022 #6*, 2022.
Foto: Nasjonalmuseet / Frode Larsen

Lin May Saeed, *Peri*, 2022.
Foto: Nasjonalmuseet / Annar Bjørgli

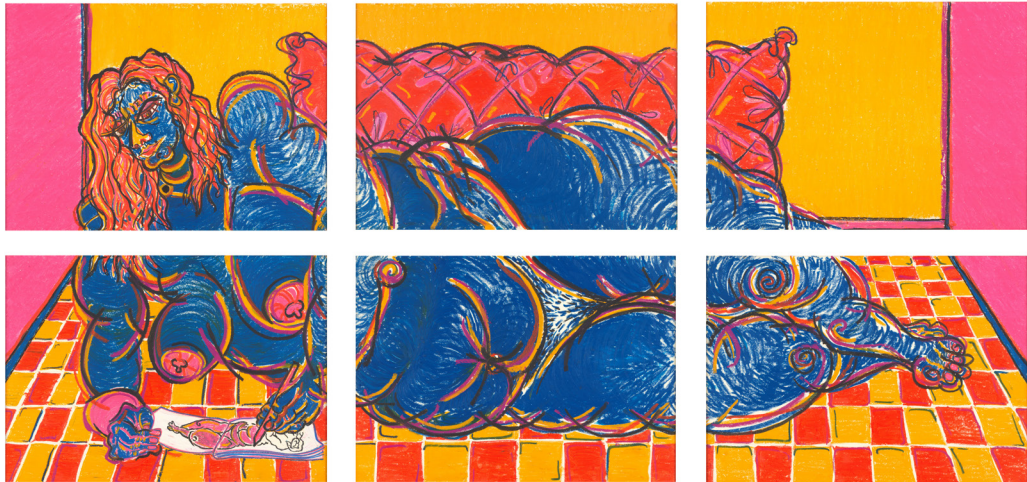

Cathrine Maske og Vidar Koksvik, *Glasslaboratoriet nr. 1*, 2023. Foto: Nasjonalmuseet / Frode Larsen. © Koksvik, Vidar og Cathine Maske/BONO

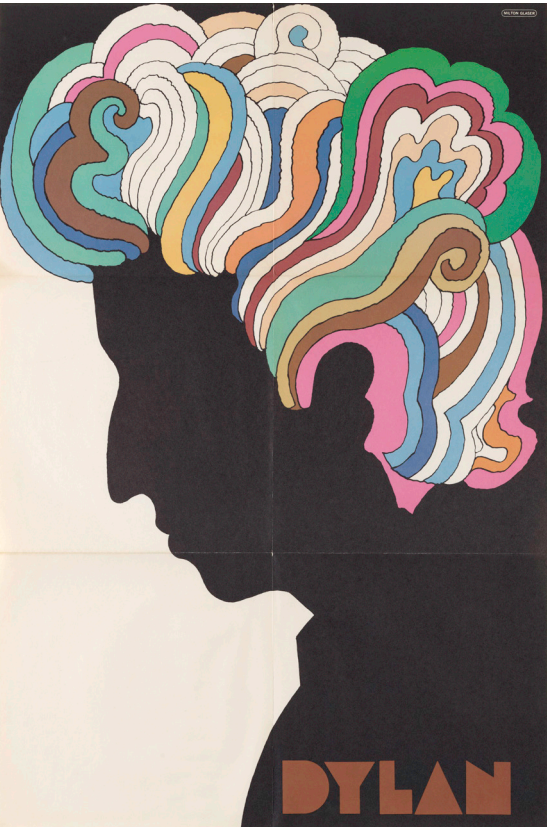
Zdenka Rusova, *Uten tittel*, 1978. Foto: Nasjonalmuseet / Børre Høstland. © Rusova, Zdenka / BONO

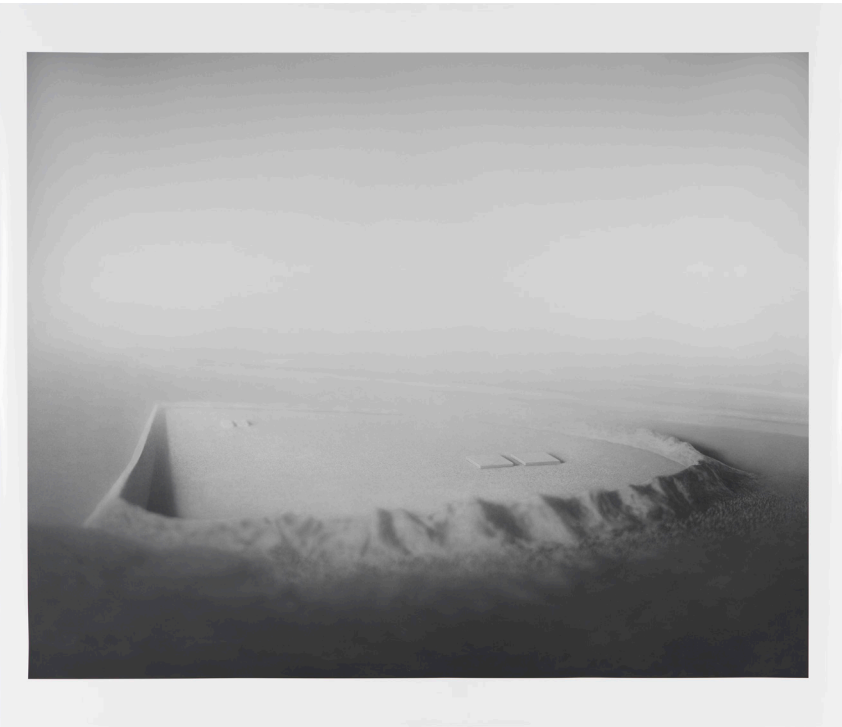
Tuda Muda, *Bella*, 2024. Foto: Nasjonalmuseet / Andreas Harvik

Gerhard Munthe, *Foran huset*, 1921. Foto: Nasjonalmuseet / Børre Høstland

Milton Glaser, *DYLAN*, 1966. Foto: Nasjonalmuseet / Andreas Harvik

Nils Olav Bøe, *U.T.*, 2022. Foto: Nils Olav Bøe

Bibliotek og dokumentasjonsarkiv

Nasjonalmuseets bibliotek og dokumentasjonsarkivs samlinger og tjenester er en grunnleggende ressurs for museets egen virksomhet og ekstern kunsthøgskoleforskning, undervisning og kunnskapsutvikling. Biblioteket og dokumentasjonsarkivet har ansvar for innsamling, sikring og bevaring, registrering, tilgjengeliggjøring og formidling av de samlingene vi forvalter.

I 2024 har seksjon Bibliotek og arkiv hatt 13 814 besøkende. Det ble besvart 570 henvendelser til biblioteket og 373 henvendelser til dokumentasjonsarkivet, og det ble hentet fram 1 258 arkivstykker til lesesalen.

Biblioteket har holdt 13 omvisninger for studenter og bibliotek- og arkivkollegaer. Det har blitt arrangert to boklanseringer, lesesirkler og redigeringsdugnad for kvinnelige kunstnere på Wikipedia. Under Kulturnatt inviterte biblioteket til foredrag og innføring i tatreez, palestinsk broderi. 25. september ble Sverre Fehn-jubileet markert i biblioteket med foredrag av Per Olaf Fjeld om Fehns møbler og med innvielse av Veneziastolen som en del av innredningen i Nasjonalmuseets bibliotek. Videokunstarkivet arrangerte en workshop om registrering i Videokunstarkivet med kunstnere i samarbeid med Kristiansand Kunsthall.

Biblioteket har vist syv monterutstillinger. Utstillingen «Dristige drømmer – professor Dietrichson, 'de fire ballonger' og et nasjonalmuseum for kunst», som åpnet i 2022, ble vist fram til 15. august 2024.

Noen av bøkene fra Kunsthøgskolens samling som nå er innlemmet i Nasjonalmuseets. Foto: Nasjonalmuseet / Ina Wesenberg

Det ble i 2024 registrert 2 465 nye bøker i bibliotekets samling, og det ble abonnert på 135 løpende tidsskrifter og ni referansedata-baser. Det ble registrert 1 766 førstegangsutlån og sendt 305 fjernlån. Biblioteket fikk i tillegg fullført registreringen av boksamlingen fra Kunsthøgskolen på 10 200 bøker som ble overført til Nasjonalmuseet i 2020.

Fire nye privatarkiv ble overført til dokumentasjonsarkivet: privatarkivene etter Tone Vigeland, Unni M. Johnsen, Johanne Huitfeldt og Borgny Svalastog, samt noe arkivmateriale knyttet til A. Grasaasen fabrikker. Det ble innvilget og gjennomført utlån av arkivmateriale til fire eksisterende utstillinger i Norge og to utstillinger i Nasjonalmuseet.

En digitaliseringsplan for seksjonens samlinger ble utarbeidet og vedtatt på våren, og arkivdatabasen Asta 5 ble oppgradert til Asta 7 på høsten. Med arkivutviklingsmidler fra Arkivverket har ca. 11 250 tegninger fra arkivet til gullsmedfirmaet J. Tostrup blitt ordnet, pakket og registrert i Asta, mens 1 074 har blitt skannet og lastet opp på Digitalarkivet. Ca. 60 filer fra de historiske arkivsamlingene er blitt mediekonvertert og sikret på egen server.

Videokunstarkivet har hatt en tilvekst på 871 nye registrerte verk og 233 nye kunstnernavn, og 681 nye filer har blitt lastet opp. 27 videoverk ble digitalisert av Nasjonalmuseet.

Det ble gjennomført fire brukerundersøkelser for biblioteket og dokumentasjonsarkivet med god oppslutning og tilbakemeldinger som seksjonen tar med seg i videreutviklingen av bibliotekets og dokumentasjonsarkivets tilbud og tjenester.

Samlingsforvaltning

Samlingsforvaltning omfatter aktiviteter og tiltak som sikrer at samlingene blir tatt vare på, forsket på, dokumentert, og tilgjengeliggjort for publikum og fagmiljøer. Når Nasjonalmuseet kjøper, får eller låner kunstverk, og bruker kunstverk til utstillinger, forskning og utlån, fører dette til oppgaver innen konservering, foto, og magasin og logistikk, og revisjon i samlingsdatabasen.

I 2024 startet museet et større samlingsrevisjonsprosjekt, for å sikre at alle verk i samlingen er riktig registrert i samlingsdatabasen.

Konservering

I perioden 2024–2025 har seksjon Konservering satset spesielt på performancekunst og immateriell kunst med urfolksperspektiv. I tillegg etablerer seksjonen et nytt fagområde for fotokonservering, som supplerer eksisterende spesialkompetanse innen kategoriene nye kunstformer, foto-, papir-, tekstil-, maleri-, møbel-, skulptur- og gjenstandskonservering.

Konservering av Else Hagens *Flukt* (1981). Foto: Nasjonalmuseet / Ina Wesenberg

Blant konserveringsprosjektene som ble påbegynt i 2024 er behandlingen av 22 verk som skal lånes ut til en stor Christian Krohg-utstilling ved Musée d’Orsay i Paris i 2025, konservering av Artimesia Gentileschis *Den angrende Maria Magdalena*, samt Else Hagens vegginstallasjon *Flukt*. Større avsluttede prosjekter i 2024 inkluderer konservering og montering av Emanuel Vigelands glassmaleri *Incuba, vitae spiritus aeternae*, malerier av Ludovica Thornam og Amalie Lindegren, Thorolf Holmboes pastellarbeid og et uattribuert litografi over Lübeck.

Foto

Seksjon Foto fotograferer og digitaliserer samlingen, utstillinger, lån, forsknings- og revisjonsprosjekter og arrangementer, fotografering og bildebehandling til publikasjoner, markedsføring, nettsider og sosiale medier.

Seksjonen har i 2024 videreutviklet standarder og metodikk for gigapixelbilder av malerier og 3D-fotografering/skanning av gjenstander. Utvikling av en prosedyrebeskrivelse og standard for fotografering av museets samling ble satt i gang. Museets fotografer bidrar på flere forskningsprosjekter, med blant annet ultrafiolett-, infrarød-, og røntgenfotografering, og andre spesialteknikker. De har også nedlagt et omfattende arbeid med å oppdatere metadata i bildefilene, og med å oppgradere fotoserver og videreutvikle museets fotoarkiv.

Etterspørselen etter bilder og store utskrifter av bildemateriale fra fotoarkivet til ulike formål økte i 2024. Seksjonen arrangerte ni gratis workshoper for fotografer og fotoarkivarer innenfor kunst- og kulturfeltet. Workshopene har vært populære, med venteliste.

Magasin og logistikk

Seksjon Magasin og logistikk forvalter museets magasiner, transporterer kunstverkene internt og eksternt, og har i 2024 fortsatt arbeidet med flytting av kunstverk fra eksterne magasiner.

Et satsingsområde er kompetansedeling med andre institusjoner og fagpersoner. Nasjonalmuseet åpner regelmessig magasinene for kollegaer fra andre museer, forskere, studenter, forfattere, journalister, filmskapere og andre interesserte. I 2024 var museet i to uker vertskap for en bachelorstudent fra *Arkiv, museum og dokumentasjonsforvaltning* ved NTNU – Norges teknisk-vitenskapelige universitet.

Digital samlingsforvaltning

Museets samlingsforvaltningssystem MuseumPlus har over 400 000 gjenstander og mer enn 400 brukere. Systemet videreutvikles kontinuerlig.

Digital samlingsforvaltning har i 2024 administrert et prosjekt om kritisk katalogisering, hvor det ble utarbeidet 15 termguider i samarbeid med kollegaer i Nasjonalmuseet og 16 andre museer og kunnskapssentre.

I 2024 har Nasjonalmuseet innlemmet nye samlingsdata i Digitalt-museum.no. Nasjonalmuseet har redaktøransvar for KulturNav-listen over kunstnere, arkitekter og designere i offentlige samlinger i Norge. Denne nådde 15 000 navn i 2024. I tillegg hadde museet redaktøransvar for 16 andre nasjonale felleslister fra Kultur-direktoratets feltkatalog for kunst- og kulturhistoriske museer.

Museets medarbeidere har holdt tre forelesninger i dokumentasjonspraksis på Universitetet i Oslo og Høyskolen i Kristiania, og har deltatt i styret for det internasjonale museumsforbundet ICOMs komité for dokumentasjon.

Utlån av kunst

I 2024 lånte Nasjonalmuseet ut totalt 329 kunstverk. Av disse fikk 18 norske låntakere 106 verk, mens 223 verk ble sendt til 27 museer i utlandet.

I forbindelse med de turnerende utstillingene «Harriet Backer. Hvert atom er farge», «Else Hagen. Mellom mennesker» og «Britta Markatt-Labba. Sylkvasse sting» lånte Nasjonalmuseet ut henholdsvis tjue, åtte og seks verk.

Til jubileumsutstillingen for Christian Skredsvig ved Henie Onstad Kunstsenter, bidro Nasjonalmuseet med 25 verk. De fikk også låne to verk til sin utstilling «Atlanterhavet. Myter, kunst og vitenskap».

Museet sendte 17 verk, inkludert verk av Edvard Munch og Theodor Kittelsen, til utstillingen “Magic North”, som vises i fire byer i Japan i 2024 og 2025.

MUNCH fikk låne elleve verk til sin utstilling med Vanessa Baird.

Fra «Else Hagen. Mellom mennesker» ved Stavanger Kunstmuseum. Foto: Stavanger Kunstmuseum / Helle Navratil

KUBE i Ålesund har hatt søkelys på kunstneren Sigurd Winge, og Nasjonalmuseet lånte ut ti verk til utstillingen «Mannen bak båtfrisen». Til den store Leonard Rickhard-utstillingen hos Astrup Fearnley Museet, bidro Nasjonalmuseet med åtte malerier.

Ateneum i Helsinki var første visningssted for samarbeidsutstillingen «Gothic Modern», som skal vises i Nasjonalmuseet i 2025. Her ble det vist 37 verk som tilhører Nasjonalmuseet.

Kulturdepartementet fikk låne Else Hagens materialbilde *Solsystem*. *Utkast til utsmykning av universitetsbiblioteket i Bergen.*

I 2024 ble Nasjonalmuseets retningslinjer for utlån oppdatert, der den største endringen var innføring av lånegebyr for utenlandske museer.

Noen produkter inspirert av utstillingen «Else Hagen. Mellom mennesker». Pin-en var en av årets bestselgere. Foto: Nasjonalmuseet / Ina Wesenberg

Service og forretningsdrift

Nasjonalmuseets servicekonsept, hvordan museets ansatte møter og veileder publikum, har blitt utviklet videre. I 2024 har det vært spesielt tett oppfølging av eksterne medarbeidere, som vektere og serveringspersonale, for å sikre at alle etterlever servicekonseptet om å møte publikum med åpenhet, respekt og positivitet.

Produktutvalget i museumsbutikkene har blitt videreutviklet med fokus på varer som knyttes sterkere til Nasjonalmuseets samling og de skiftende utstillingene, og som samtidig tilfredsstiller krav til kvalitet, bærekraft og lønnsomhet.

Nasjonalmuseet hadde i snitt i underkant av 29 000 medlemmer i 2024. Disse får inngang med en gjest, rabatt i museets butikker og kafeer, gratis eller rabattert inngang ved fire andre museer samt invitasjon til arrangementer i museet. I løpet av året gjorde vi det enklere å være og forbli medlem, med digitalt medlemskort, og smidigere kjøps- og fornyelsesprosess.

Samarbeidspartnere

Det er en forventning fra Kultur- og likestillingsdepartementet at museet skal lykkes med egeninntjening. Kommersiell samarbeid med eksterne aktører er en viktig del av dette arbeidet. Nasjonalmuseet er svært takknemlig for all støtte fra våre samarbeidspartnere, som er avgjørende for at Nasjonalmuseet skal oppfylle sitt samfunnsoppdrag. Her følger noen av samarbeidene i 2024.

Anders Sunna, *Forhandlingen*, 1985.
Kjøpt inn med støtte fra Sparebankstiftelsen DNB.
Foto: Nasjonalmuseet / Annar Bjørgli

Sparebankstiftelsen DNB

Sparebankstiftelsen DNB har vært en viktig samarbeidspartner for Nasjonalmuseet over mange år. De bidrar med langtidslån av kunstverk til museet, samt støtte til kunstinnkjøp, utstillinger og andre aktiviteter. Med innkjøpsmidlene fra Sparebankstiftelsen DNB har Nasjonalmuseet også i 2024 kunnet kjøpe inn viktige verk fra unge, norske samtidskunstnere. Dette beriker samlingen betydelig. Samlet sett representerer innkjøpene solide produksjoner av yngre norske og samiske kunstnere som har internasjonal synlighet, og som representerer et mangfold av uttrykk. Flere av kunstnerne er allerede representert i samlingen til Nasjonalmuseet. Midlene fra Sparebankstiftelsen DNB gjør det mulig for museet å følge opp ledende kunstnere i Norge, samt innlemme verk av nye kunstnere.

Fra venstre Trine Nordkvælle, Adine Lexow og Kathrine Fredriksen. Foto: Katrine Lunke

Fredriksen Family Art Company

Fredriksen Family Art Company (FFAC) har, siden før det nye Nasjonalmuseet åpnet i 2022, vært en svært viktig bidragsyter til museets aktiviteter. Verk fra FFACs samling vises i Søylerommet. I september 2024 åpnet en ny utstilling i rommet, som har vært en stor publikumssuksess.

I 2024 startet de to første ph.d.-prosjektene av totalt fire som finansieres av FFAC. Adine Lexow og Trine Nordkvælle skal forske på henholdsvis Frida Hansen og Thomas Fearnley, og er begge godt i gang med arbeidet.

AKO Foundation

AKO Foundation har vært en sentral bidragsyter siden 2022. I 2024 bidro stiftelsen med verdifulle midler til gjennomføringen av utstillingene «Hun blir Anna-Eva Bergman» og «Else Hagen. Mellom mennesker». Sistnevnte er den første, store presentasjonen av Else Hagen og er et resultat av et samarbeid mellom Nasjonalmuseet, Stavanger kunstmuseum, Trondheim kunstmuseum og Kunstsilo i Kristiansand.

Boken til utstillingen «Hun blir Anna-Eva Bergman» ble produsert med støtte fra AKO Foundation.
Foto: Nasjonalmuseet / Ina Wesenberg

Lise M. Stolt-Nielsen

Nasjonalmuseet inngikk sommeren 2024 en avtale med Lise M. Stolt-Nielsen og hennes barn om et performanceprogram. Hvert år skal et nyprodusert performanceverk av en internasjonalt anerkjent kunstner vises i Nasjonalmuseet. Samarbeidet bygger på en flerårig avtale. Programmet har arbeidstittelen «What is performance?». Kunstnerne velges av en rådgivende komité bestående av ansatte ved Nasjonalmuseet og eksterne medlemmer med erfaring fra det norske og internasjonale kunstfeltet. I tillegg til å invitere internasjonalt kjente performancekunstnere, planlegger Nasjonalmuseet å involvere performancekunstnere basert i Norge. De årlige, nyproduserte performanceverkene vil følges av et formidlingsprogram med mål om å øke synligheten til og kunnskapen om performacekunst.

Stiftelsen Scheibler

Stiftelsen Scheibler har tidligere støttet prosjekter i Nasjonalmuseet som utstillinger, publikasjoner og en del av designsamlingspresentasjonen. I 2024 konsoliderte stiftelsen samarbeidet med Nasjonalmuseet gjennom en ny avtale om en million kroner i året i støtte til Nasjonalmuseets arbeid innenfor fagfeltene design, kunsthåndverk og mote. Midlene fra stiftelsen skal brukes til utstillinger i Nasjonalmuseet, publikasjoner og innkjøp av verk. I 2024 fikk museet støtte til publikasjonen «Å samle på døgnfluer. Inn i motearkivet» og til utstillingen «Ny nordisk. Mat, estetikk og sted».

Andre samarbeidspartnere

Vi vil også rette en stor takk til våre øvrige bidragsytere i 2024: Kultur- og likestillingsdepartementet, Utenriksdepartementet, Arkivverket, Arnljot Løvestads stiftelse, Thomas Fearnley, Heddy og Nils Astrup, Arlis Norden, Stiftelsen Fritt Ord, Fond til Nasjonalgalleriets forøkelse, Oberstløytnant Danielsens fond for samtidskunst, Kunstindustrimuseet i Oslos forskningsfond, Venneforeningen Kunstindustrimuseet og Nasjonalgalleriets venner.

Årsregnskap

STIFTELSEN NASJONALMUSEET FOR KUNST

Arsregnskap 2024

Resultatregnskap	Note	2024	2023
Offentlig tilskudd fra Kulturdepartementet	2	935 933 333	882 063 000
Andre offentlige tilskudd	2	3 017 111	2 380 661
Øvrige tilskudd og gaver	3	9 442 029	24 361 562
Inntekter butikk		19 048 369	16 098 797
Billettinntekter		76 104 421	76 840 388
Øvrige driftsinntekter	3	15 388 367	18 400 595
Sum inntekter		1 058 933 630	1 020 145 003
Lønnskostnader og andre personalkostnader	4	312 372 285	273 257 206
Pensjonskostnader	5	22 275 659	19 054 750
Innkjøp av eksterne tjenester	6	19 021 241	31 503 464
Utstillingskostnader		48 013 384	77 608 281
Varekostnad	7	8 410 529	7 118 692
Vakthold		126 141 599	118 639 573
Husleie og lagerleie		400 509 172	373 279 146
Drift av bygg, strøm og renhold		35 433 708	35 814 703
Formidling og publikumsaktivitet		1 207 860	1 542 444
Annonsering, reklame og produksjon		5 493 730	3 291 879
Direkte kostnader knyttet til samlingsforvaltning		7 546 782	10 242 277
Ekstern aktivitet, deltakelse i museumsnorge		4 409 700	4 101 902
Administrasjon og forsikring		11 915 163	12 009 983
IT		51 193 740	40 367 162
Forskning og utvikling		81 578	172 348
Innkjøp til samlingene		13 521 139	9 943 965
Avskrivninger	8	5 673 175	4 347 509
Sum kostnader		1 073 220 444	1 022 295 283
Driftsresultat		(14 286 813)	(2 150 281)
Finansinntekter		9 723 741	4 548 752
Finanskostnader		340 067	477 038
Sum finansielle poster		9 383 674	4 071 714
Arsresultat		(4 903 138)	1 921 433
Disponering av årsresultat			
Overført fra annen egenkapital	9	(4 903 138)	1 921 433
Sum disponering av årsresultat		(4 903 138)	1 921 433

STIFTELSEN NASJONALMUSEET FOR KUNST

Arsregnskap 2024

Balanse	Note	31.12.24	31.12.23
Eiendeler			
Anleggsmidler			
Varige driftsmidler			
Ulltveit-Moe Paviljongen	8	5 625 000	7 500 000
Inventar, verktøy og løsøre	8	5 061 854	3 201 957
Transport	8	217 333	126 083
Bollebar	8	1 319 648	1 865 709
Sikkerhet	8	108 387	368 515
Magasin	8	4 027 928	
Anlegg under utførelse	8	4 201 355	2 056 580
Sum varige driftsmidler		20 561 505	15 118 845
Finansielle anleggsmidler			
Overfinansierte pensjonsforpliktelser	5	5 417 923	4 883 358
Sum anleggsmidler		25 979 428	20 002 203
Omløpsmidler			
Varebeholdning	7	8 504 400	9 005 416
Fordringer			
Kundefordringer	10	4 272 339	6 282 594
Tilgode merverdiavgift		37 016 789	34 638 261
Forskuddsbetalte kostnader/påløpte inntekter	11	96 460 570	99 486 605
Sum fordringer		137 749 697	140 407 460
Bankinnskudd og kontanter	12	241 125 892	243 582 005
Sum omløpsmidler		387 379 989	392 994 882
Sum eiendeler		413 359 417	412 997 083

STIFTELSEN NASJONALMUSEET FOR KUNST

Arsregnskap 2024

Balanse	Note	31.12.24	31.12.23
Egenkapital og gjeld			
Egenkapital			
Grunnkapital	9	1 000 000	1 000 000
Egenkapital med selvpålagte restriksjoner	9	8 621 200	8 621 200
Annen egenkapital	9	164 804 557	169 707 695
Sum egenkapital		174 425 757	179 328 895
Gjeld			
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	13	165 419 351	163 906 699
Skyldige offentlige avgifter	14	22 683 251	19 875 090
Tilskuddsgjeld	1	13 726 806	15 767 627
Annen kortsiktig gjeld	15	37 104 224	34 118 746
Sum kortsiktig gjeld		238 933 666	233 668 162
Sum gjeld		238 933 666	233 668 162
Sum egenkapital og gjeld		413 359 417	412 997 083

Oslo, den 24.02.2025

Styret i Stiftelsen Nasjonalmuseet for kunst

Maria Møræus Hanssen
Leder

Jan Grue

Ellen Tveit Klingenberg
Nestleder

Axel Frederick Meyer

Mari Hvattum

Vibeke Waallann Hansen
Ansattes representant

Ingrid Røynesdal
Direktør

Ann Kristin Sørli
Ansattes representant

STIFTELSEN NASJONALMUSEET FOR KUNST

Arsregnskap 2024

Noter

Note 1

Regnskapsprinsipper

Arsregnskapet består av resultatregnskap, balanse, notepplysninger og kontantstrømoppstilling, og er avlagt i samsvar med stiftelseslov, regnskapslov og god regnskapsikk i Norge gjeldende pr. 31. desember 2024. Arsregnskapet er basert på grunnleggende prinsipper og klassifiseringen av eiendeler og gjeld ifølge regnskapslovens definisjoner. Arsregnskapet for 2024 omfatter perioden 1.1.2024 til 31.12.2024.

Regnskapsprinsipper for vesentlige regnskapposter

Inntektsføringstidspunkt

Tilskudd fra stat og andre offentlige institusjoner inntektsføres i den perioden de er tildeelt for, hvilket normalt vil falle sammen med utbetalingsåret. Tilskudd som er merket spesielle prosjekter inntektsføres på det tidspunktet stiftelsen har juridisk rett til tilskuddet, det er rimelig sikkert at inntekten vil bli mottatt og den kan måles pålitelig. Øvrige inntekter resultatføres når de er opplyst, det vil si på leveringstidspunktet ved salg av varer og tjenester.

Kostnadsføringstidspunkt

Kostnadene henføres til det året aktiviteten oppstår.

Prinsippendring

Inntekter og innbetalinger tilknyttet medlemskap er tilnærmet likelydende fra år til år. For 2023 ble det gjort en ekstra inntektsføring tilsvarende periodiseringsbeløpet fra 2022 på 7.314.988 kroner. Fra 2024 settes det likhetstegn mellom inntekter og innbetalinger av medlemskap.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler føres i balansen til anskaffelseskost, fratrukket akkumulerte avskrivninger. Dersom den virkelige verdien av et driftsmiddel er lavere enn bokført verdi, og dette skyldes årsaker som ikke antas å være forbigående, nedskrives driftsmidlet til virkelig verdi.

Avskrivninger

Ordinære avskrivninger er beregnet linært over driftsmidlenes økonomiske levetid med utgangspunkt i historisk kostpris. Avskrivningene er klassifisert som ordinære driftskostnader.

Varelager

Beholdningen av varer vurderes til det laveste av kostpris etter "først inn - først ut"- prinsippet og antatt salgspris. I 2024 er varelageret nedskrevet for ukurans med 751.045 kroner. Dette omfatter varer som er ødelagt eller utdatert, og ikke lenger har noen salgsverdi, eksempelvis munnbind.

Fordringer

Fordringer er oppført til pålydende med fradrag av forventet tap.

Gjeld

Gjeld balanseres etter nominelt gjeldsbeløp.

Pensjonsforpliktelse og pensjonskostnad

Regnskapsføring av pensjon følger NRS 6. Linært oppljeningsprofil og forventet sluttlevn som oppljeningsgrunnlag er lagt til grunn. En ytelsesplan er en pensjonsordning som ikke er en innkuddsplan. Typisk er en ytelsesplan en pensjonsordning som definerer en pensjonsutbetaling som en andel av lønnsveksten ved pensjonering. Pensjonsutbetalingen er normalt avhengig av flere faktorer som alder, antall år i selskapet og lønn. Den balanseførte forpliktelsen knyttet til ytelsesplaner er nåverdien av de definerede ytelsene på balansedagen minus virkelig verdi av pensjonsmidlene (innbetalte beløp til forsikringselskap), justert for ikke resultatførte estimatavvik og ikke resultatførte kostnader knyttet til tidligere perioders pensjonsoppljeing. Planendringer amortiseres over forventet gjenværende oppljeningstid. Det samme gjelder estimatavvik som skyldes ny informasjon eller endringer i de aktuarmessige forutsetningene i den grad de oversliger 10 % av den største av pensjonsforpliktelsene og pensjonsmidlene (kortsikt). Pensjonen oppfyller kravene i lov om obligatorisk tjenestepensjon. Fra 1. januar 2023 ble en annen premiemodell benyttet i Statens pensjonskasse og Kommunal Landspensjonskasse. Den nye premiemodellen gikk fra et premiefelleskap, hvor alt var inkludert i en på forhånd fastsatt premiesatt for det kommende året, til en individuell premieberegning for hver enkelt virksomhet, der det gjøres løpende beregninger hos den enkelte virksomhet. 45 personer omfattes fremdeles av den gamle pensjonsordningen gjennom Kommunal Landspensjonskasse.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen utarbeides etter den indirekte metoden. Likviditetsreserve omfatter kontanter og bankinnskudd.

Note 2

Offentlige tilskudd

	2024	2023
Tilskudd fra Kulturdepartementet	935 933 333	882 063 000

Andre offentlige tilskudd

	2024	2023
Utenriksdepartementet	10 000	9 911
Kulturdepartementet*	2 627 832	2 270 750
Arkivverket	379 279	-
Vestfoldmuseene IKS	-	100 000
Sum andre offentlige tilskudd	3 017 111	2 380 661

* Forskringstilskudd Mark Rohko og gaveforskeringsmidler

Nasjonalmuseet har også mottatt 492 verk i gave gjennom året.

Note 3

Andre driftsinntekter

Under andre driftsinntekter inngår følgende: omvisning; konservering; utleie; utlån og salg av fotodias; samt diverse inntekter.

Tilskudd fra samarbeidspartnere	2024	2023
Fredriksen Family	2 398 077	3 627 289
Sparebankstiftelsen	3 019 471	17 512 965
Eckboes legat	-	1 717 552
AKO foundation	2 618 301	1 468 800
Andre tilskudd	1 406 180	135 159
Sum tilskudd fra samarbeidspartnere	9 442 029	24 361 562

Tilskudd fra Fredriksen Family gjelder museets doktorgradprogram og utvikling av utstillingsrom. Tilskudd fra Sparebankstiftelsen gjelder støtte til Multimedieguide, innkjøp av samtidskunst og tilskudd til "Verdens kuleste dag". Tilskudd fra AKO foundation gjelder prosjektstøtte til utstillingene "Hun blir Anna Eva Bergman" og "Else Hegen". Vi har også fått tilskudd fra The Shirley's til en sum av 280.000 kroner knyttet til utstillingen Mark Rohko. Disse midlene har blitt ubetalt direkte til vår samarbeidspartner National Guard Association of Washington, som har hatt det økonomiske prosjektsvaret.

STIFTELSEN NASJONALMUSEET FOR KUNST

Årsregnskap 2024

Noter

Note 4

Andre personalkostnader	2024	2023
Lønnskostnader	264 576 831	233 409 541
Folketrygdavgift	40 958 016	35 284 371
Andre personalkostnader	6 838 438	4 563 294
Sum lønn og personalkostnader	312 372 285	273 257 206

Antall faste og engasjerte årsverk ved årets slutt	354	355
--	-----	-----

Godtgjørelser	2 024	2 023
Styret	1 025 000	1 037 000

		Ytelse III			
Godtgjørelse til ledende personer 2024	Stilling	Fastlønn	pensjonsforpliktelse	Annen godtgjørelse	
Ingrid Røynesdal	Direktør	2 063 409	262 137	5 172	2 330 718
		Ytelse III			
Godtgjørelse til ledende personer 2023	Stilling	Fastlønn	pensjonsforpliktelse	Annen godtgjørelse	
Ingrid Røynesdal	Direktør	500 000	77 961	1 867	579 828
Karin Hindsbo	Direktør	1 303 533	121 022	19 862	1 444 417

Direktør Ingrid Røynesdal ble ansatt 1. oktober 2023. Direktørens samlede utbetalte godtgjørelser er angitt over. Direktøren er ansatt i en åremålsperiode på 6 år, med mulighet til forlengelse i ytterligere en periode. Direktøren inngår i pensjonsordningen i Statens Pensjonskasse på lik linje med øvrige ansatte i Nasjonalmuseet. Ved utløp av åremålsperioden har direktøren krav på inntil 6 måneders etterlønn. Etterlønnen reduseres med eventuell lønn fra ny arbeidsgiver i perioden. Ved fratreden før utløp av åremålsperioden etter ønske fra Nasjonalmuseet, har direktøren krav på 6 måneders etterlønn i tillegg til lønn i oppsigelsestiden. Krav på etterlønn bortfaller fra det tidspunkt eventuell ny arbeidsavtale inngås.

Note 5

Pensjonsforpliktelser/pensjonskostnader
Stiftelsen Nasjonalmuseet for kunst har pensjonsordning i Statens Pensjonskasse (SPK) som omfatter i alt 434 personer, og Kommunalsamlettes Landspensjonskasse (KLP) som omfatter 45 personer. Pensjonene er i hovedsak avhengig av antall opptjeningsår, lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder og størrelsen på ytelsen fra folketrygden. Se også note 1 om regnskapsprinsipp. I tillegg til den skrede ordningen i SPK og KLP har virksomheten en udekket forpliktelse i AFP- ordningen.

Museets ansatte betalte kr. 4.927.675 kroner (2 %) i egenandel av årets netto pensjonskostnad.

Årets pensjonskostnad:	2024	2023
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	-	-
Rentekostnad på pensjonsforpliktelsen	558 963	547 090
Avkastning på pensjonsmidler	(1 006 275)	(905 787)
Administrasjonskostnader	17 620	16 626
Resultatført planendring	397 823	733 434
Planendring		
Arbeidsgiveravgift	(60 860)	(48 232)
Netto pensjonskostnad	(94 738)	343 131

Balanseført netto forpliktelse:		
Opptjente pensjonsforpliktelser	17 629 356	16 915 472
Pensjonsmidler (til markedsverdi)	(20 307 199)	(18 713 039)
Ikke resultatført virkning av estimatavvik	(2 070 656)	(2 482 327)
Arbeidsgiveravgift	(669 524)	(603 464)
Balanseført netto forpliktelse	(5 417 923)	(4 883 358)

Økonomiske forutsetninger:		
Diskonteringsrente	3,30 %	3,70 %
Forventet lønnsregulering	3,50 %	3,75 %
Forventet pensjonsregulering	2,80 %	2,90 %
Forventet G-regulering	3,25 %	3,50 %
Forventet avkastning på fondsmidler	5,40 %	5,90 %

Note 6

Revisor

Ordinært kostnadsført revisjonshonorar beløper seg til netto 259.705 kroner
Annen bistand fra revisor beløper seg til netto 22.854 kroner

Note 7

Varebeholdning
Lagertelling 31. desember

	31.12.2024	31.12.2023
Verdi varelager IB	9 005 416	9 264 247
Vareleger endring*	-501 016	(258 831)
Verdi varelager UB	8 504 400	9 005 416

* Varelageret er nedskrevet med ukurans for 751.045 kroner

Note 8

Varige driftsmidler

	Utlitveit-Moe Paviljongen	Inventar, verktøy og løsøre	Sikkerhetsilttak	Fotoutstyr	Transport	Anlegg under utførelse	Boltebar	Magasin	Sum
Historisk kostpris	37 500 000	8 679 733	1 147 865	1 396 705	222 500	2 056 580	2 730 306	-	53 733 689
Tilgang kjøpte driftsmidler i år	-	4 550 137	-	-	181 000	2 144 775	-	4 239 924	11 115 836
Avgang driftsmidler i år	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akkumerte avskrivninger	31 875 000	8 175 603	1 039 479	1 389 118	186 167	-	1 410 658	211 996	44 288 020
Balanseført verdi 31.12.24	5 625 000	5 054 267	108 387	7 587	217 333	4 201 355	1 319 648	4 027 928	20 561 505
Årets avskrivninger	1 875 000	2 479 118	280 128	211 122	89 750	-	546 061	211 996	5 673 175

Økonomisk levetid	Inntil 20 år	Inntil 3 år	Inntil 3 år	Inntil 3 år	Inntil 5 år	Inntil 5 år	Inntil 5 år	Inntil 20 år	
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	

Note 9

Egenkapital	Grunnkapital	Egenkapital med restriksjoner	Annen EK	Sum
		Innkjøpsfond		
Egenkapital 31.12.2023	1 000 000	8 621 200	168 707 695	179 328 895
Disponering av årets resultat	-	-	(4 903 138)	(4 903 138)
Egenkapital 31.12.2024	1 000 000	8 621 200	164 804 557	174 425 757

Note 10

Kundefordringer

	31.12.2024	31.12.2023
Kundefordringer	4 322 339	6 332 594
Dekrederasetning	(50 000)	(50 000)
Totalt	4 272 339	6 282 594

STIFTELSEN NASJONALMUSEET FOR KUNST

Årsregnskap 2024

Noter

Note 11

Forskuddsbetalte kostnader/påløpne inntekter	31.12.2024	31.12.2023
Forskuddsbetalte kostnader	95 264 783	98 672 159
Andre kortsiktige fordringer	1 195 787	814 446
Totalt	96 460 570	99 486 605

Note 12

Bankinnskudd og kontanter

	31.12.2024	31.12.2023
Kontanter og bankinnskudd	241 125 892	243 582 005
Herav skattetrekkmidler	10 616 121	9 230 541
Til disposisjon	230 509 771	234 351 464

Note 13

Leverandørgjeld

	31.12.2024	31.12.2023
Leverandørgjeld	165 419 351	163 906 699
Total	165 419 351	163 906 699

Note 14

Skylidige offentlige avgifter

	31.12.2023	31.12.2023
Skattetrekk, påleggstrekk	10 663 889	9 247 324
Arbeidsgiveravgift	12 019 382	10 627 766
Totalt	22 683 251	19 875 090

Note 15

Annen kortsiktig gjeld

	31.12.2024	31.12.2023
Påløpne feriepengar	28 673 727	24 901 646
Annen kortsiktig gjeld	8 520 847	9 217 101
Totalt	37 194 573	34 118 746

Vedlegg

Redegjørelse om aktsomhetsvurdering etter åpenhetsloven 2024

Bakgrunn

Nasjonalmuseet følger lov om virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold (åpenhetsloven), som pålegger større virksomheter å gjennomføre aktsomhetsvurderinger for å unngå negative konsekvenser for menneskerettigheter, og anstendige arbeidsforhold i egen virksomhet og i virksomhetens leverandørkjede.

Aktsomhetsstandarden i åpenhetsloven bygger på FNs retningsgivende prinsipper for ansvarlig næringsliv og menneskerettigheter (UN Guiding Principles on Business and Human Rights) og OECDs veileder for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv. For å oppfylle loven og disse internasjonale standardene, må virksomhetene gjennomføre en prosess for aktsomhetsvurderingene. Prosessen beskrives i åpenhetslovens § 4.

Loven spesifiserer at:

«aktsomhetsvurderingene skal utføres regelmessig og stå i forhold til virksomhetens størrelse, virksomhetens art, konteksten virksomheten finner sted innenfor, og allvorlighetsgraden av og sannsynligheten for negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold».

I tråd med formålet om å fremme større åpenhet om risiko for negative konsekvenser for menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, pålegges omfattede virksomheter å offentliggjøre en redegjørelse om aktsomhetsvurderingene. Kravene til redegjørelsen er beskrevet i åpenhetslovens § 5.

Nasjonalmuseets redegjørelse vil oppdateres og offentliggjøres årlig innen 30. juni hvert år. Den vil også oppdateres ved vesentlige endringer i virksomhetens risikovurderinger.

Om Nasjonalmuseet og vår tilnærming til grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold

Generelt

Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design ble etablert som en stiftelse 1. juli 2003. Stiftelsen utvikler, forvalter, forsker på, tilgjengeliggjør og formidler Norges største samling av kunst, arkitektur og design. Stiftelsen driver museumsvirksomhet i Oslo, sender utstillinger på turné landet rundt, og har aktiviteter i utlandet.

Stiftelsens formål og organisering

Nasjonalmuseet for kunst skal være en samorganisert museumsenhet for billedkunst, kunsthåndverk, design og arkitektur.

Stiftelsen skal under sitt formål drive følgende virksomhet:

- innsamling, dokumentasjon og bevaring av samlinger innenfor billedkunst, kunsthåndverk, design og arkitektur
- forsknings- og utviklingsarbeid innenfor institusjonens faglige ansvarsområder
- utstillinger og andre formidlingsaktiviteter som ledd i arbeidet med å heve kunnskapen om, og engasjementet for, billedkunst, arkitektur, kunsthåndverk og design
- ledelse og forvaltning av den samorganiserte museumsenheten
- ansvar for budsjett og økonomistyring
- ha arbeidsgiveransvaret for tilsatte i den samorganiserte museumsenheten

Styret er stiftelsens øverste organ. Styret skal påse at stiftelsens formål blir fremmet på best mulig måte, og har ansvar for at virksomheten skjer innenfor de rammer og vilkår som til enhver tid gjelder. Styret skal bestå av syv medlemmer, som hver har sitt personlige varamedlem. Medlemmer og varamedlemmer av stiftelsens styre utpekes for en funksjonsperiode på fire år. Ingen styremedlemmer kan ha en sammenhengende funksjonsperiode på mer enn åtte år. Styrets leder utpekes av Staten v/ansvarlig departement. Styret velger selv sin nestleder.

Styreleder er: Maria Moræus Hanssen

Retningslinjer og rutiner for å håndtere risiko knyttet til menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold

Ansvarlig drift, og det å bidra positivt til samfunnet vi er en del av, er grunnleggende for Nasjonalmuseet, som i hovedsak finansieres av offentlige midler. Vår virksomhet skal være i tråd med internasjonale menneskerettighetsstandarter og standarder for anstendige arbeidsforhold. Virksomheten vår følger FNs retningsgivende prinsipper for ansvarlig næringsliv og menneskerettigheter, samt OECDs retningslinjer for ansvarlig næringsliv.

Vår overordnede tilnærming for å oppfylle dette styres gjennom våre etiske retningslinjer.

Vi arbeider aktivt, målrettet og planmessig for å fremme likestilling og mangfold, og for å hindre diskriminering. Vi forventer det samme av våre leverandører og forretningspartnere som vi krever av oss selv, at alle ansatte og andre som berøres av virksomheten behandles med respekt og verdighet. Vi forventer at våre leverandører og forretningspartnere opptrer med seriøsitet og aktsomhet for å unngå skader og negative konsekvenser for mennesker.

Alle våre leverandører skal leve opp til internasjonale menneskerettighetsstandarter og den internasjonale arbeidsorganisasjonen ILOs (International Labour Organization) kjernekonvensjoner for anstendige arbeidsforhold. I tråd med åpenhetsloven, gjennomfører vi aktsomhetsvurderinger for egen virksomhet og leverandørkjede, redegjør årlig offentlig om aktsomhetsvurderingene, og svarer på informasjonsforespørsler om hvordan vi jobber for å sikre respekt for menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Vi arbeider aktivt med å stille krav om sosialt ansvar, herunder respekt for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsvilkår, i våre kontrakter med leverandører der dette er relevant. Dette gjør vi for eksempel gjennom å følge kravene i anskaffelsesforskriften, forskrift om lønns- og arbeidsvilkår og ved å stille krav til merkegodkjenning.

Vi gjennomfører jevnlige risikovurderinger knyttet til mulige negative konsekvenser og

risiko for mennesker knyttet til både til egen og leverandørers virksomhet. I 2024 ble det ikke avdekket faktiske negative konsekvenser.

Vesentlige risikoområder i leverandørkjeden

Vi har gjennomgått alle våre leverandører av en vesentlig størrelse, kartlagt og vurdert risikoen for brudd i vår leverandørkjede. Etter første risikovurdering ser vi at våre største kjøp i høyrisikoproduktlisten er innenfor kategoriene mat og drikke, elektronikk og møbler. Disse innkjøpene følger regelverket for offentlige anskaffelser, samt de offentlige føringer som er aktuelle i den enkelte anskaffelsen (herunder lønns- og arbeidsforhold, samt krav til merkegodkjenning der dette måtte være relevant). Vi har ikke funnet indikasjoner på brudd på grunnleggende menneskerettighetene i dette arbeidet. Vi har en relativt stor leverandørmasse. Denne har samtidig blitt mer oversiktlig som følge av det pågående arbeidet med leverandørgjennomgang. Vi kjenner våre store leverandører godt gjennom etablerte partnerskap og en god leverandør-dialog ellers.

For leverandører der vi i risikokartleggingen vil finne at vi ikke har tilstrekkelig informasjon, vil vi be om ytterligere dokumentasjon på hvordan grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold etterleves.

Vi har regelmessig dialog med våre store leverandører og kommuniserer tydelig våre forventninger knyttet til helse, miljø og sikkerhet, anstendige lønnsforhold, fagforeningsfrihet og arbeid mot enhver form for diskriminering.

Risikoen for brudd knyttet til menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i leverandørkjeden for våre produkter er per i dag vurdert til å være lav.

Tiltak for å begrense risiko i leverandørkjeden

Vi kommuniserer forventningen om at våre leverandører følger UNGP og OECDs retningslinjer for ansvarlig næringsliv, og ILOs kjernekonvensjoner for anstendige arbeidsforhold. Våre leverandører skal kreve det samme av sine leverandører.

Dersom det oppdages brudd på menneskerettigheter og grunnleggende standarder for anstendig arbeid hos en leverandør eller underleverandør, eller vesentlig risiko for slike brudd, følger vi opp gjennom dialog med den aktuelle leverandøren og aktuelle interessenter, som fagforeninger. Brudd som ikke adresseres innen rimelig tid, kan føre til at kontrakt suspenderes eller termineres.

Implementering

Vi implementerer vår forpliktelse til grunnleggende menneskerettigheter i tråd med «aktsomhetshjulet» for ansvarlig næringsliv, anbefalt av OECD og som pekt på i åpenhetsloven. Dette innebærer at:

- øverste ansvar ligger hos selskapets ledelse og styre
- forpliktelsen og tilhørende retningslinjer forankres i selskapets styringssystem og rutiner
- alle ansatte gjøres oppmerksom på våre forpliktelser og sin rolle i å bidra til gjennomføring
- vi gjennomfører aktsomhetsvurderinger for vår leverandørkjede og krever det samme fra våre leverandører
- vi etablerer rutiner for regelmessige aktsomhetsvurderinger og rapportering i tråd med åpenhetsloven
- vi følger opp informasjon om negative konsekvenser og vesentlige risiko for ansatte og andre berørt av vår virksomhet
- etterlevelsen av våre etiske retningslinjer gjennomgås årlig

Kontakt

For spørsmål om denne redegjørelsen og vår tilnærming til grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, kontakt Nasjonalmuseet på e-post. v

Nasjonalmuseet